

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08
Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Poláčková (šéfredaktorka)
Peter Haľko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: Peter Adamišín, Eva Bolfíková, Veronika Drabová, František Franko, Daniela Handlovičová, Michal Hospodár, Peter Kónya, Lucia Mikurčíková, Jana Mitříková, Iveta Ondriová, Maroš Šíp, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drabová

Obálka a sadzba: Peter Szombathy

Foto na obálke: Viliam Ondo st., Jaro Ondo
Tlač: TLACIAREN GUPRESS, Bratislava

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým, že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Poláčková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Veronika Drabová
(veronika.drabova@smail.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – doc. PhDr. Eva Bolfíková, CSc.
(eva.bolfikova@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitříková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
(lucia.mikurcikova@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – PhDr. ThDr. Maroš Šíp, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Daniela Handlovičová
(handlovicovad@gmail.com)

Vážené kolegyně a kolegovia,
milí študenti,

pred tridsiatimi rokmi prebehli vo vtedajšom Československu prevratné udalosti, ktoré vošli do dejín ako Nežná revolúcia. Ich dôsledkom bol pád totalitného režimu, postupná demokratizácia spoločnosti a začiatok cesty do euroatlantických štruktúr. Nemaľú úlohu zohrali v týchto udalostiach študenti, ktorí mali o svojej budúcnosti iné predstavy, než im ponúkala realita tzv. „reálneho socializmu“. Bez ich rozhodného vystúpenia v novembri pred tridsiatimi rokmi by sme o mnohých dnes samozrejmych veciach mohli iba snívať. Preto potom ako sme pred niekoľkými dňami spomínali na svojich blízkyh, ktorí už nie sú medzi nami, spomeňme si i na stále aktuálne udalosti spred troch desaťročí.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNÝA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.
Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade, že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom, priezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora. Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>.
Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného časopisu NA PULZE.

OBSAH

na pulze univerzity

Univerzita otvorila nový akademický rok inauguráciou rektora.....	2
Zoznam ocenených.....	4
Príhovor rektora.....	6
Prešovská univerzita ako jediná na Slovensku spustila výučbu rómskeho jazyka.....	10

na fakultách

3. prešovské kazuistické fórum	12
Diagnostika v športe 2019.....	13
Poľská kultúra opäť bližšie.....	14
Ponožkový október na Pedagogickej fakulte	15
Exkurzia študentov turizmu po Slovensku	16
Exkurzia v Ekocentre SOSNA.....	19
eTwinning na Pedagogickej fakulte	20
Ruské centrum v spolupráci s inými zariadeniami.....	22
Prešovskí rusisti na VIII. medzinárodnom festivale ruského jazyka v Bulharsku	23
Slávnostné otvorenie nového akademického roka na GTF	24
Pedagógovia GTF na duchovnej obnove na Sigorde.....	25
Krst knihy Vlada Dančišina	26
Cestou za poznaním a skúsenosťami.....	27

veda a výskum

Šťastné detstvo sa odohráva vonku – TAKE ME OUT II.....	28
Časopis Folia Geographica zaznamenal ďalší úspech.....	30
Projekt V4: Stretnutie riaditeľov	31
Druhá etapa rozvoja centra edukácie a popularizácie techniky FHPV	32

rozhovory

Rozhovor s osobnosťou prešovského novembra '89.....	34
Úspešný absolvent Filozofickej fakulty	38

oči študentov

Interní doktoranti na ERASMUS+ pobyte	40
Trojmesačná prax študentky turizmu na Sardínii.....	41
Erasmus+ stáže študentov FZO.....	42
Týždeň spoznávania Slovenska	44

šport

Digaňa: chceme zabojovať o medailu	46
--	----

UNIVERZITA OTVORILA NOVÝ AKADEMICKÝ ROK INAUGURÁCIOU REKTORA

Prešovská univerzita v Prešove (PU) vstúpila 17. septembra 2019 do 23. akademického roka. Podujatie sa nieslo v znamení slávnostnej inaugurácie vedenia univerzity a novozvolených dekanov, ako aj ocenenia tvorivých pracovníkov a študentov.

Otvorenie akademického roka sa na PU už tradične spája so slávnosťou, ktorá sa odohráva v priestoroch Divadla Jonáša Záborského za prítomnosti takmer 500 hostí z domova i zahraničia. Nebolo tomu inak ani tento rok, kedy sa otvorenia 23. akademického roka okrem univerzitných zamestnancov a študentov zúčastnili aj najvyšší akademickí funkcionári slovenských i zahraničných univerzít, vedecko-výskumní partneri, predstavitelia štátnej, verejnej správy a územnej samosprávy, zástupcovia cirkví, náboženských spoločností či podnikateľskej sféry.

INAUGURÁCIA NOVÉHO VEDENIA

Úvodná časť slávnosti bola venovaná aktu inaugurácie rektora, prorektorov a šiestich dekanov fakúlt PU, ktorí boli zvolení v priebehu letného semestra minulého akademického roka. Ten aktuálny tak univerzita a väčšina fakúlt začne s novým vedením. Od 1. augusta začalo druhé funkčné obdobie novozvoleného rektora prof. Petra Kónyu, ktorý povedie univerzitu spolu s novými prorektormi prof. Gabrielom Paľom, doc. Ivanou Cimermanovou, doc. Kvetoslavou Matlovičovou, doc. Petrom Adamišinom a prof. Janou Burgerovou. Na čelo Filozofickej fakulty PU sa postaví dekan prof. Beáta Balogová,

Gréckokatolíckej teologickej fakulty dekan Mons. Prof. Peter Šturák, Fakulty humanitných a prírodných vied dekan prof. Jana Poráčová, Pedagogickej fakulty dekan doc. Iveta Scholtzová. Pravoslávnu bohosloveckú fakultu povedie dekan doc. Štefan Pružinský a Fakultu zdravotníckych odborov dekan doc. Štefánia Andraščíková. „Som presvedčený, že sa úspešne zhostia svojej úlohy, dokážu flexibilne reagovať na nové potreby a požiadavky a zabezpečia ďalšie napredovanie svojich fakúlt aj celej univerzity,“ vyjadril svoje presvedčenie rektor univerzity prof. Peter Kónya, ktorý sa zároveň vo svojom príhovore poďakoval všetkým bývalým dekanom fakúlt.

STARÉ DLHY, NOVÉ VÝZVY

„Po opätovnom zaujatí rektorského úradu môžem povedať, že sa budem zo všetkých síl snažiť o naplnenie okridleného stredovekého citátu Vivat, crescat et floreat! Verím, že sa našej univerzite nielen podarí uhájiť jej doterajšiu pozíciu v slovenskom i stredoeurópskom akademickom priestore, ale takisto skvalitniť viaceré stránky jej pôsobenia,“ uviedol rektor Kónya. Ako doplnil, uvedomuje si, že to nebude ľahké, nakoľko univerzita bude čeliť mnohým externým problémom a výzvam. „Popri reagovaní na nové výzvy musíme najmä splatiť staré dlhy, resp. dotiahnuť úlohy z predchádzajúceho obdobia a zároveň uvažovať o nových impulzoch ďal-

šieho rozvoja," pokračoval rektor. Z úloh z predchádzajúceho obdobia spomenul predovšetkým ukončenie veľkých rozvojových projektov, ako je rekonštrukcia dvoch študentských domovov na Ulici 17. novembra, zateplenie športovej haly i dlho sľubovaná parková úprava námestia pred Vysokoškolským areálom.

CENA REKTORA A STRIEBORNÁ MEDAILA

Neodmysliteľnou súčasťou otvorenia akademického roka je aj udeľovanie Ceny rektora, ktorá bola odovzdaná 36 tvorivým zamestnancom univerzity za významný prínos v jednotlivých vedných odboroch, 20 pracovníkom za vedecký výstup zamestnancov do 40 rokov, jednému vedeckovýskumnému pracovníkovi za inováciu a vedecký objav, ale tiež 12 študentom za úspešnú reprezentáciu a mimoriadne výsledky. Cenou rektora boli ocenené aj 2 katedrové

webstránky. Pri príležitosti slávnostného zhromaždenia akademickej obce zároveň rektor univerzity udelil Striebornú medailu PU predsedovi Prešovského samosprávneho kraja (PSK) PaedDr. Milanovi Majerskému, PhD., za rozvoj spolupráce medzi PU a PSK. Atmosféru akademickej slávnosti prítomným hosťom spríjemňoval kultúrny program, v ktorom sa predstavili zástupcovia Pedagogickej fakulty PU.

Výučba v zimnom semestri bude prebiehať od 16. septembra do 13. decembra 2019. Po nej bude nasledovať skúškové obdobie od 16. decembra 2019 do 07. februára 2020. Vzdelávaciu činnosť zabezpečí celkovo 544 pedagogických zamestnancov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

CENA REKTORA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY ZA ROK 2018

Udelená tvorivým zamestnancom PU za významný prínos vo vede:

Z FILOZOFICKEJ FAKULTY:

Mgr. Gabrielovi Baníkovi, PhD.,
doc. PhDr. Martinovi Javorovi, PhD.,
prof. PhDr. Daniele Slančovej, CSc.

Z GRÉCKOKATOLÍCKEJ TEOLOGICKEJ FAKULTY:

prof. ThDr. Vojtechovi Boháčovi, PhD.,
PhDr. ThDr. Danielovi Porubcovi, PhD.,
doc. PhDr. ThDr. Danielovi Slivkovi, PhD.,
Mons. prof. ThDr. Petrovi Šturákovi, PhD.

Z FAKULTY HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIEDD:

prof. RNDr. Jarmile Bernasovskej, PhD.,
RNDr. Alexandrovi Csanády, PhD.,
PaedDr. Silvii Durankovej, PhD.,
RNDr. Jane Gaľovej, PhD.,
doc. RNDr. Radoslavovi Klamárovi, PhD.,
doc. RNDr. Andrejovi Pavúkovi, CSc.

Z FAKULTY MANAŽMENTU:

doc. PaedDr. Zuzane Birknerovej, PhD., MBA,
doc. PhDr. Miroslavovi Frankovskému, CSc.,
doc. Ing. Jaroslave Hečkovej, PhD.,
doc. Ing. Alexandre Chapčákovej, PhD.,
prof. Ing. Róbertovi Štefkovi, Ph.D.

Z PEDAGOGICKEJ FAKULTY:

Mgr. Tatiane Dubayovej, PhD.,
Mgr. Marte Kopčíkovej, PhD.,
prof. PhDr. Ivete Kovalčíkovej, PhD.,
PaedDr. Erike Novotnej, PhD.,
doc. PaedDr. Alici Petrasovej, PhD.,
doc. PaedDr. Ingrid Ružbarskej, PhD.

Z PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY:

prof. ThDr. Alexandrovi Capovi, CSc.,
PhDr. ThDr. Marošovi Šipovi, PhD. et PhD.

Z FAKULTY ŠPORTU:

PaedDr. Ivete Boržíkovej, PhD.,
doc. PaedDr. Erike Chovanovej, PhD.

Z FAKULTY ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV:

Mgr. Miloslavovi Gajdošovi,
PhDr. Márii Kaščákovej, PhD.,
PhDr. Lucii Kendrovej, PhD.
doc. MUDr. Eleonóre Klímovej, CSc.,
PhDr. Ľudmile Majerníkovej, PhD.,
PhDr. Wiolette Bronislawe Mikulákovej, PhD.,
PhDr. Andrei Obročníkovej, PhD.

Z CENTRA JAZYKOV A KULTÚR NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN:

prof. PhDr. Júlii Dudášovej, DrSc.

Udelená za vedecký výstup tvorivým zamestnancom PU do 40 rokov:

Z FILOZOFICKEJ FAKULTY:

PhDr. Marcelovi Forgáčovi, PhD.,
PhDr. Milanovi Kendrovi, PhD.

Z GRÉCKOKATOLÍCKEJ TEOLOGICKEJ FAKULTY:

ThLic. Martinovi Tkáčovi, PhD.

Z FAKULTY HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED:

RRNDr. Alexandrovi Csanády, PhD.,
RNDr. Ivanovi Čurlíkovi, PhD.,

PaedDr. Silvii Durankovej, PhD.,

RNDr. Jane Gaľovej, PhD.,

RNDr. Štefanovi Kocovi, PhD.,

RNDr. Marte Mydlárovej Blaščákovej, PhD.,

RNDr. Vladimírovi Solárovi, PhD.,

RNDr. Michaele Zigovej, PhD.

Z PEDAGOGICKEJ FAKULTY:

Mgr. Ivete Gaľ Drzewieckej, PhD.,

Mgr. Danke Leškovej, Ph.D.,

Mgr. Jane Kožárovej, PhD.,

PaedDr. Erike Novotnej, PhD.

Z PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY:

PhDr. ThDr. Marošovi Šipovi, PhD. et PhD.

Z FAKULTY ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV:

PhDr. Ľudmile Andraščíkovej,

Mgr. Miloslavovi Gajdošovi,

PhDr. Lucii Kendrovej, PhD.,

PhDr. Andrei Obročníkovej, PhD.

**Udelená tvorivému
zamestnancovi PU za inováciu a
vedecký objav:**

**Z FAKULTY HUMANITNÝCH
A PRÍRODNÝCH VIED:**

Mgr. Miloslavovi Michalkovi, PhD.

**Udelená tvorivým zamestnancom
PU za najlepšiu katedrovú
webstránku:**

**Z GRÉCKOKATOLÍCKEJ
TEOLOGICKEJ FAKULTY:**

prof. ThDr. Marekovi Petrovi, PhD.

**Z FAKULTY ZDRAVOTNÍCKYCH
ODBOROV:**

RNDr. Marekovi Chmelíkovi, PhD.

Udelená študentom za vynikajúce výsledky a úspešnú reprezentáciu PU:

Z FILOZOFICKEJ FAKULTY:

Mgr. Kristíne Čumitovej,
Adamovi Kollárovi.

**Z GRÉCKOKATOLÍCKEJ
TEOLOGICKEJ FAKULTY:**

Mgr. Jane Beňkovej.

**Z FAKULTY HUMANITNÝCH A
PRÍRODNÝCH VIED**

Bc. Jakubovi Kovářovi.

Z FAKULTY MANAŽMENTU:

Mgr. Martinovi Rigelskému.

Z PEDAGOGICKEJ FAKULTY:

Bc. Lucii Novotnej,
Bc. Veronike Tirpákovej.

**Z PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ
FAKULTY:**

Mgr. Denise Bachledovej,
Mgr. Monike Fiamčíkovej.

Z FAKULTY ŠPORTU:

Bc. Markovi Rudymu.

**Z FAKULTY ZDRAVOTNÍCKYCH
ODBOROV:**

Bc. Zuzane Molekovej,
Bc. Júlíi Slaminkovej.

PRÍHOVOR REKTORA

Excelentia Praeside Rei Publicae,
Honorate Iudice Primarie Civitatis,
Honorate Domine Comite, Honorate
Secretarie Rei Publicae, Excelentiae
Domini Consules, Excelentiae
Illustri Domini Archiepiscopi et
Episcopi, Domini et Dominae
Ablegati, Rectores Magnifici,
Decani Spectabiles, Honorabiles,
Profesores, Docentes et Doctores
Universitatis Nostrae, Studiosi
Cari, Grati Amici et Hospites Almae
Matris Nostri!

Excelencia vážený pán prezident,
vážená pani primátorka, vážený
pán predseda Prešovského
samosprávneho kraja, vážená pani
štátna tajomníčka, Excelencie
páni generálni a honorárni
konzuli, Excelencie vážení páni
arcibiskupi, biskupi a zástupcovia
cirkví, vážené pani poslankyne a páni
poslanci, Magnificencie rektori,
Spektability dekaní, Honorability,
vážení zamestnanci univerzity, milí
študenti, ctení priatelia a hostia
našej alma mater,

dovoľte mi, aby som sa vám
ako každoročne v prvom rade
všetkým poďakoval za to, že ste
poctili svojou prítomnosťou našu
akademickú slávnosť. No moje
poďakovanie vám predstaviteľom
verejnej a štátnej správy, cirkví
a náboženských spoločností,
zastupiteľských úradov, poslancom
Národnej rady, vyššieho územného
celku a mestského zastupiteľstva,
rektorom, prorektorom a dekanom
zahraničných a slovenských
univerzít a predstaviteľom

podnikateľskej sféry patrí aj za
priazeň a pomoc, ktorú našej
univerzite dlhodobo prejavujete,
tiež vám profesorom, docentom
a ďalším pedagogickým
i nepedagogickým zamestnancom
univerzity za Vašu prácu
odvážanú pre našu alma mater
a vám, milí študenti, že ako naši
poslucháči šírite a po absolvovaní
štúdiá ďalej budete šíriť dobré
meno našej univerzity.
Už po piaty raz sa stretávame
v týchto krásnych priestoroch no-

vej budovy Divadla Jonáša Záborského na prahu nového akademického roku Prešovskej univerzity. To dnešné podujatie je však oproti predchádzajúcim rokom iné, výnimočné, slávnostnejšie. Je totiž spojené so slávnostnou inauguráciou vedenia univerzity a šiestich z jej ôsmich fakúlt. Po úspešných voľbách rektora a dekanov, ktoré prebehli v letnom semestri predchádzajúceho akademického roku, boli na čelo piatich fakúlt zvolení noví dekaní, resp. dekanke, čo je

najväčšia obnova vedúcich akademických funkcionárov univerzity od jej vzniku. Ďalšou novinkou v našom akademickom živote je skutočnosť, že štyri, teda polovicu z ôsmich fakúlt, povedú nasledujúce štyri roky dekanke. Po schválení prodekanov, resp. prodekaniek sa v predchádzajúcich mesiacoch ujali práce nové vedenia fakúlt. Som presvedčený, že sa úspešne zhostia svojej úlohy, dokážu flexibilne reagovať na nové potreby a požiadavky a zabezpečia ďalšie napredovanie svojich fakúlt aj celej univerzity. Nadviazu pritom na činnosť svojich predchodcov, ktorí počas viacerých rokov úspešne viedli fakulty v predchádzajúcom období. Dovoľte, aby som sa pri tejto príležitosti za ich prácu poďakoval: bývalej dekanke Fakulty zdravotníckych odborov pani prof. PhDr. Anne Eliášovej, PhD., bývalej dekanke Pedagogickej fakulty PU pani prof. Ing. Jane Burgerovej, PhD., bývalému dekanovi Fakulty humanitných a prírodných vied pánovi prof. RNDr. Renému Matlovičovi, PhD., LL.M., bývalému dekanovi Pravoslávnej bohosloveckej fakulty pánovi prof. Jánovi Šafinovi, PhD., a bývalému dekanovi Filozofickej fakulty PU pánovi prof. PhDr. Vasilovi Gluchmanovi, CSc. Samozrejme, moje poďakovanie patrí aj pánovi prof. ThDr. Petrovi Šturákovi, PhD., ktorý pokračuje vo funkcii dekana Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU. Popri vedeniach šiestich fakúlt sa 1. augusta ujalo svojej funkcie nové vedenie univerzity. Chcel by som sa ešte raz akademickej obci našej univerzity úprimne a zo srdca poďakovať za dôveru, prejavenu opätovným zvolením do funkcie rektora. Zároveň to považujem za ocenenie štvorročnej práce vedenia univerzity. Nové vedenie v obmenenej skladbe bude tak môcť nadviazať na všetko pozitívne z predchádzajúceho funkčného obdobia, ukončiť prebiehajúce projekty a zabezpečiť ďalší rozvoj univerzity. Počas predchádzajúcich štyroch rokov sa podarilo stabilizovať pozíciu našej univerzity v slovenskom

i stredoeurópskom akademickom priestore, posilniť jej výskumnú i vzdelávaciu infraštruktúru a dosiahnuť viaceré významné úspechy vo všetkých hlavných oblastiach jej pôsobenia. V tomto období sa naša univerzita dostala a pravidelne objavovala v prestížnych medzinárodných rebríčkoch akademických inštitúcií (Scimago, Webometrics Ranking, Gogle Citations), v ktorých sa medzi slovenskými vysokými školami stabilne umiestňuje v prvej desiatke. V oblasti štúdia sa vedenie univerzity snažilo o udržanie svojho doterajšieho postavenia, ktoré najlepšie charakterizuje záujem mladej generácie o štúdium na jej fakultách. Podľa počtu študentov bola naša univerzita počas celého obdobia na treťom, resp. štvrtom mieste medzi slovenskými vysokými školami a prvou alebo druhou najväčšou mimobratislavskou vysokou školou. S týmto údajom úzko súvisí ďalší, vystihujúci záujem o štúdium medzi našimi maturantmi, v ktorom sa v ostatných rokoch umiestňujeme na treťom mieste. V súčasnosti sa nám podarilo zastaviť prechodný pokles počtu študentov, ktorý v tomto akademickom roku opäť prekročil 8 500. Postupne sa darí obmieňať, aktualizovať a modernizovať ponuku študijných odborov. V čase od poslednej komplexnej akreditácie sa nám podarilo obnoviť časovo obmedzené alebo pozastavené práva na takmer všetky študijné programy a takisto získať akreditáciu nových, najmä na Fakulte športu, Filozofickej fakulte a Fakulte zdravotníckych odborov, aj na celouniverzitných pracoviskách, kde sme ako prvá vysoká škola na Slovensku kreditovali študijný program učiteľstvo rómskeho jazyka a kultúry. S modernizáciou študijných programov úzko súvisia i ďalšie spôsoby zatraktívnenia štúdia, medzi nimi na prvom mieste zabezpečenie dôstojných podmienok bývania v študentských domovoch. Po rekonštrukcii troch podlaží na tzv. novom internáte v campuse na Ul. 17. novembra

v súčasnosti končí komplexná rekonštrukcia interiérov obidvoch najväčších študentských domovov (v tomto campuse), z veľkej časti z prostriedkov vyčlenených vládou SR. Vedenie univerzity sa usilovalo o vytvorenie nového vzťahu k študentom, čomu napomáhali aj pravidelné konzultácie a stretnutia rektora so zástupcami študentov. So štúdiom úzko súvisí problematika internacionalizácie. Napriek rôznym, často protichodným názorom na túto otázku sa v predchádzajúcich štyroch rokoch jasne ukázalo, že bez prehĺbenia internacionalizácie si univerzita iba ťažko dlhodobo zachová svoju pozíciu na trhu vzdelávania. Veľké univerzity stabilne disponujú 10- až 15-percentným podielom zahraničných študentov, čo im umožňuje flexibilne zvládať prechodné demografické výkyvy a posilňovať svoje postavenie v medzinárodnom akademickom priestore. Najmä vďaka svojej geografickej polohe, no rovnako i otvorenosti a tolerantnosti voči cudzincom sa Prešovská univerzita v predchádzajúcich troch rokoch dostala na 3., resp. 4. miesto a podiel zahraničných študentov na univerzite vzrástol z 3,8 na 8,5 % a v súčasnosti bude ešte vyšší (9,3 %, zo 14 krajín). V oblasti vedy a výskumu sa vedeniu univerzity v predchádzajúcom období úspešne darilo zvyšovať zapojenosť do výskumných projektov, počet riešených projektov na univerzite i objem získaných finančných prostriedkov. Počet riešených projektov z grantových schém VEGA, KEGA a APVV vzrástol zo 108 na 136 a objem pridelených finančných prostriedkov na ich riešenie z 548-tisíc eur na 708-tisíc eur, pričom celkovo za štvorročné obdobie získala univerzita na výskumné projekty z týchto troch schém viac ako dva a pol milióna eur. V predchádzajúcom období rástla takisto publikačná činnosť vedecopedagogických a výskumných pracovníkov univerzity, pričom v niektorých kategóriách (vedecké

monografie) sa umiestnila na prvom, resp. druhom mieste prepočítanom na jedného zamestnanca. Kľúčový význam v produkcii kvalitných publikačných výstupov má Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, ktoré publikuje nielen väčšinu vedeckých monografií univerzity (pri ich 100 % uznávaní), no rovnako i univerzitné vedecké časopisy. Z nich dva sa podarilo zaradiť do databázy WOS a tri sú registrované v databáze SCOPUS. Veľkú pozornosť venovalo vedenie univerzity podpore vedeckých projektov doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov, pričom počet podporených projektov stúpol od r. 2015 zo 7 na 54, v celkovom objeme takmer 90-tisíc eur. Na poli infraštruktúry vedeckého výskumu univerzita ukončila budovanie troch centier excelentnosti a zavŕšila výstavbu i spustenie do prevádzky univerzitného vedeckého parku Unipolab ako súčasť projektu Technicom (spolu s TUKE a UPJŠ). Na medzinárodnom poli sa podarilo posilniť pozíciu univerzity v stredoeurópskom akademickom priestore, a to nielen rozšírením systému bilaterálnych zmlúv, ale aj ich naplňovaním reálnym obsahom. Popri stredoeurópskych krajinách rozšírila univerzita svoju spoluprácu s vysokoškolskými inštitúciami na Balkáne, Ďalekom východe a s Ruskom. Na konci roku 2017 zorganizovala univerzita spolu s KU, ELTE a ďalšími stredoeurópskymi univerzitami prestížne vedecké podujatie venované poltisiacročiu reformácie a v nasledujúcom roku sa stala dejiskom historicky prvého stretnutia slovenskej a maďarskej rektorskej konferencie. V oblasti vonkajších vzťahov sa ďalej podarilo prehĺbiť spoluprácu s mestom Prešov a Prešovským samosprávnym krajom, ktorej najvýznamnejším doterajším výsledkom je spoločná investícia – obno-

va atletického štadióna na Ul. 17. novembra. Okrem nej nadviazalo vedenie univerzity užšiu spoluprácu so samosprávami na území obidvoch východoslovenských samosprávnych krajov, sledujúc hlavný spoločný cieľ, ktorým je udržanie mladej inteligencie doma, v záujme ďalšieho rozvoja regiónu. V predchádzajúcom období prebiehala modernizácia IKT infraštruktúry univerzity, pričom došlo k zavedeniu nového vizuálu univerzitného webu a výraznému rozšíreniu funkcionalít MAISu. Z prostriedkov MŠSR mohla byť revitalizovaná sieť wifi a integrované informačné systémy. Vedenie univerzity sa v predchádzajúcich štyroch rokoch môže pochváliť celým radom realizovaných a rozbehnutých infraštruktúrnych projektov. Napriek mimoriadne skromným možnostiam čerpania eurofondov z vlastného rezortu sa podarilo preinvestovať z rôznych schém celkovo 5,1 milióna eur. Spolu s investíciami s ďalšími partnermi alebo z iných zdrojov za 4 roky preinvestovala univerzita pri zveľaďovaní svojej infraštruktúry viac ako 7,5 milióna eur. Po ukončení dvoch projektov z predchádzajúceho obdobia, ktorými boli prístavba budovy Fakulty manažmentu a vybudovanie areálu Unipolab v rámci vedeckého parku Technicom, pristúpilo vedenie k ďalším projektom, orientovaným predovšetkým na skvalitnenie ubytovacích kapacít študentov a obnovu areálu univerzity na Ul. 17. novembra. Zo štrukturálnych fondov prebieha revitalizácia exteriérov tzv. starého internátu, rekonštrukcia univerzitnej športovej haly a v súčasnosti začínajúca revitalizácia areálu pred VŠA. Spoločnou investíciou s PSK bola rekonštrukcia Univerzitného viacúčelového športového areálu. Z vlastných prostriedkov prebehla revitalizácia

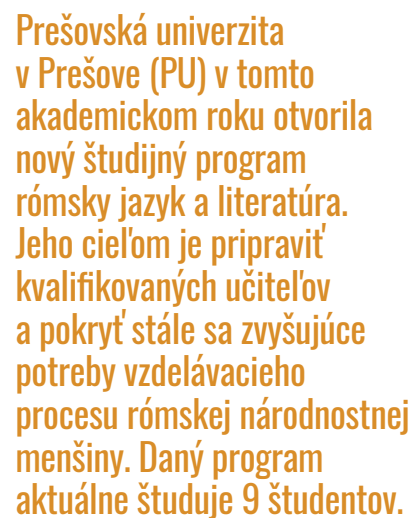
parku na Ul. 17. novembra 15, revitalizácia átria v objekte VŠA, spolu s dotáciou z MŠ SR bola rekonštruovaná aula Weberiana vo VŠA a prístupová cesta na Ul. 17. novembra 15. Z prostriedkov poskytnutých vládou SR prebieha a v súčasnosti sa ukončuje rekonštrukcia interiérov študentských domovov (tzv. starého a nového internátu), pri asi 30 % vlastnej investičnej účasti univerzity. Z prostriedkov MŠSR sa realizovala debarierizácia univerzitných pracovísk. Avšak akákoľvek moderná infraštruktúra, dôstojné ubytovacie priestory aj široká škála akreditovaných študijných programov ešte nemôže zabezpečiť prosperitu univerzity. Parafrázujúc slová svetoznámeho spisovateľa a mysliteľa minulého storočia, rodáka z neďalekých Košíc Sándora Máraiho, tak ako ku vzniku mesta bola popri kameňoch a ľuďoch zhromaždených medzi nimi potrebná aj oná tajomná vôľa, ktorá z nich urobila mesto a mešťanov, aj univerzita potrebuje okrem budov, posluchární, laboratórií a internátov či jedální s pedagógmi a študentmi takisto ducha, ktorý stmelí „občanov“ univerzity v duchu spoločného cieľa a bude ich viesť ďalej v záujme spoločného prospechu. Tento univerzitný alebo vysokoškolský duch žije v našom meste už viac ako tristo päťdesiat rokov, počas ktorých je Prešov centrom vysokoškolského vzdelávania. V súčasnosti je však potrebné ešte viac: materiálne zabezpečenie výskumu a vzdelávania, vytvorenie dôstojných podmienok života a práce pedagógov a adekvátneho postavenia študentov. Rovnako dôležité ako moderná infraštruktúra štúdia a výskumu je pre univerzitu takisto pružné reagovanie na potreby dynamicky sa meniacich vonkajších podmienok a saturovanie požiadaviek jej klien-

tov či najpočetnejších „občanov“ – študentov. Popri nevyhnutnej modernizácii štruktúry študijných programov, skvalitnení podmienok bývania vrátane získania ďalších ubytovacích kapacít, prekonaní rezerv vo vedeckovýskumnej činnosti (práce v tzv. karentovaných časopisoch, zahraničné výskumné projekty) je stále aktuálnejšou otázkou zmeny vzťahu ku študentom, prekonanie tradičných postupov, bazírovanie na niekoľko desaťročí starých prístupoch a spôsoboch hodnotení. A to sú iba niektoré z anachronizmov správania sa mnohých pedagógov k študentom. *Tempora mutantur et nos mutamur in illis* upozorňuje nás staré latinské príslovie na nevyhnutnosť prispôsobenia sa meniacim požiadavkám doby. Nasledujúce funkčné obdobie prinesie iste mnohé výzvy, medzi ktorými určite bude figurovať zmena a modernizácia štruktúry akreditovaných študijných programov, prehĺbenie internacionalizácie, hľadanie iných zdrojov rozvoja infraštruktúry či nová akreditácia. Bez flexibilného reagovania na stále sa meniace požiadavky a výzvy doby sa s nimi nebudeme schopní vyrovnávať. Samozrejme, nemožno zabudnúť ani na ohrozenia z vonkajšieho prostredia, ktoré aj pri obnove infraštruktúry a akejkolvek snahe zamestnancov dlhodobo komplikujú fungovanie slovenských vysokých škôl. Takými sú popri už tradične umelo vytváranom negatívnom obraze vysokých škôl v médiách i v povedomí širokej verejnosti najmä každoročne sa meniace kritériá prideľovania dotácie zo štátneho rozpočtu či už takisto tradičný odliv maturantov na české vysoké školy. Kým sa výrazne nenačíta kapitola štátneho rozpočtu rozdeľovaná pre verejné vysoké školy spolu s novými investíciami do ich majetku, citeľným

navýšením prostriedkov určených na vedecký výskum a radikálnym zvýšením miezd vedeckopedagogických či výskumných zamestnancov, a to aspoň na úroveň priemeru EÚ či úroveň našich susedov, tak sa iba ťažko budeme môcť merať s univerzitami vo vyspelom zahraničí. Naďalej bude pokračovať boj univerzít s veternými mlynmi a akékoľvek ambície o prienik do prvej päťstovky šanghajskeho rebríčka budú asi také reálne ako výlet na Mesiac. To by si mali však uvedomiť aj všetci, ktorí radi poukazujú na nekvalitu našich univerzít vo vzťahu k cudzine. Na záver by som sa chcel prihovoriť menovite vám, milí študenti prvého ročníka. Prešovskú univerzitu ste si zvolili za miesto, kde chcete nielen získať vysokoškolský diplom, ale zároveň stráviť nasledujúce tri, resp. päť alebo aj viac rokov. Vybrali ste si univerzitu, ktorá má za sebou viac ako tristo-päťdesiatročnú tradíciu, ponúka širokú škálu študijných programov vo všetkých troch stupňoch štúdia a nespochybniteľne patrí medzi univerzitné vysoké školy. Zároveň je to univerzita situovaná v jednom z najkrajších miest našej krajiny. Rád by som vyjadril presvedčenie, že vaše rozhodnutie bolo správne a že ho nikdy neoľutujete. Sloganom našej univerzity je *Quamvis Eruditio*, teda „Viac ako vzdelanie“. Vedenie univerzity sa naďalej bude snažiť, aby tieto slová naplnilo konkrétnym obsahom, prinášajúcim pridanú hodnotu vášmu štúdiu. Okrem toho univerzita poskytuje mnohostranné možnosti pre športové a kultúrne aktivity. Komplex športovísk, spravovaných Fakultou športu PU, vrátane krytej plavárne, telocviční či štadiónov bude iste pre mnohých z vás miestom trávenia voľného času. Niektorí z vás sa zaradia aj do univerzitných športových klu-

bov. Priestor pre kultúrne aktivity študentov už tradične vytvárajú umelecké súbory ako Torysa, viacere spevokoly alebo študentské divadlo. Osobitný význam pre trávenie voľného času mali a majú festivaly ako Akademický Prešov, Unipofest a iné. Ďalšie možnosti pre záujmovú činnosť a relaxáciu poskytuje mesto Prešov so svojimi kultúrnymi, športovými i reštauračnými zariadeniami. Mnohí z vás sa budú určite venovať aj študentskej vedeckej odbornej činnosti a využívať pritom modernú výskumnú infraštruktúru univerzity, najmä jej centier excelentnosti a vedeckého parku. Verím, že využijete pestrú škálu možností, ktoré vám ponúka štúdium v Prešove. Rád by som vyslovil presvedčenie, že aj počas študijných pobytov na zahraničných vysokých školách a najmä po úspešnom ukončení štúdia sa budete hlásiť k našej univerzite a šíriť jej pozitívny obraz. Opäť tu použijem slová jednej z najvýznamnejších vedeckých osobností Prešova, polyhistora Jána Mateja Korabinského – *Turpe est ignorare ea, quae contigere domi*. Úplne nakoniec mi, prosím, dovoľte, aby som na prahu nového akademického roku študentom zaželel príjemné a nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevné zdravie, splnenie túžob a očakávaní. A našej alma mater už tradične želim: *Vivat, crescat et floreat!*

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

JEDINÝ NA SLOVENSKU

Prešovská univerzita má v oblasti rómskych štúdií niekoľkoročné skúsenosti. Tie vyústili v roku 2011 do vzniku Ústavu rómskych štúdií (URŠ), ktorý je aktuálne súčasťou Centra jazykov a kultúr národnostných menšín PU. Ústav sa orientoval predovšetkým na vedecko-výskumnú činnosť, pričom pedagogická činnosť tvorila iba doplnkovú časť jeho aktivít. „*Pokračovaním tohto trendu na pôde Prešovskej univerzity bola snaha akreditovať aj samostatný študijný program. Výrazným administratívnym obmedzením v tomto smere bola absencia nielen identického alebo podobného programu na inej vysokej škole na Slovensku, ale aj absencia samostatného študijného odboru romológia alebo romistika,*“ priblížil dôvody vzniku programu Alexander Mušinka, antropológ ÚRŠ PU. „*Vzhľadom na tradíciu národnostného školstva na našej univerzite sme sa rozhodli pripraviť a predložiť na akreditáciu študijný program pedagogického zamerania – rómsky jazyk a literatúra v študijnom odbore učiteľstvo akademických predmetov. Aktuálne v tomto smere poskytujeme vzdelávanie pre maďarskú, rusínsku a ukrajinskú národnostnú menšinu,*“ ozrejmil rektor PU Peter Kónya, ktorý sa teší, že sa univerzite minulý rok podarilo tento študijný program akreditovať a spustiť výučbu v aktuálnom akademickom roku.

PRÍPRAVA UČITEĽOV A REAKCIA NA CELOSPOLOČENSKÉ POTREBY

Zámerom tejto univerzitnej aktivity je príprava učiteľov, ktorí by boli schopní kvalifikovane vyučovať rómsky jazyk na základných a stredných školách na Slovensku, ako aj snaha pokryť stále sa zvyšujúce potreby vzdelávacieho procesu

a potreby vychádzajúce z praxe. Akreditácia nového študijného programu je výsledkom práce nielen akademického prostredia na Prešovskej univerzite, v rámci ktorého sa pripravil komplexný akreditačný spis, ale aj aktivít Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. „*Je dôležité, že v prostredí východného Slovenska sa po 30 rokoch od nežnej revolúcie začnú učiť a pripravovať pedagógovia pre potreby regionálneho školstva. Ovládanie štandardizovanej rómčiny neposlúži len ako predmet výuky, ale aj ako vhodný prostriedok pre kvalitnejšiu výučbu a kontakt školy s rodinami rómskych detí. Za tento dôležitý krok treba poďakovať rektorovi Prešovskej univerzity prof. Petrovi Kónyovi a dr. Alexandrovi Mušinkovi,*“ uviedol Peter Krajňák, štátny tajomník ministerstva školstva.

DÔVODY ŠTÚDIA SÚ RÔZNE

Nový študijný program si v tomto akademickom roku zvolilo celkovo 9 študentov. Ich motivácia a dô-

vody sú rôzne. „*Tento odbor som sa rozhodla študovať preto, lebo si chcem prehĺbiť poznatky z teórie, predovšetkým z kodifikovaného rómskeho jazyka, ako aj z histórie, ktorá je veľmi bohatá. Zároveň si myslím, že mi to uľahčí uplatniť sa na trhu práce,*“ uviedla Natália Frencová, ktorá momentálne pracuje v metodicko-pedagogickom centre na národnom projekte Škola otvorená všetkým. Jej slová následne doplnila Mária Balogová, ktorá si myslí, že jej štúdium uľahčí život v rómskej komunite, ako aj pri práci s deťmi a mládežou, keďže pôsobí ako dobrovoľníčka a radkyňa v skautingu. „*Štúdium rómskeho jazyka mi odporučila riaditeľka školy, na ktorej pôsobím, aby som získal kvalifikáciu a následne mohol vykonávať pedagogickú činnosť na danej škole,*“ priblížil svoju motiváciu Martin Mišenko z Rakús, ktorý pracuje na strednej škole ako majster odborného výcviku v odbore výroba konfekcie. Zároveň priznal, že kodifikovaná rómčina je podstatne náročnejšia ako tá hovorová.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: František FRANKO, CCKV PU

3. PREŠOVSKÉ KAZUISTICKÉ FÓRUM „FORMÁLNA A NEFORMÁLNA STAROSTLIVOSŤ“

Už po tretíkrát organizované prešovské kazuistické fórum, ktoré sa už tradične konalo v októbri (10. 10. 2019), poskytlo opäť ideálny priestor pre odbornú výmenu názorov v predmetnej problematike.

Aktuálny ročník vedeckého sympózia, ktoré bolo organizované Inštitútom edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove nieslo názov „Formálna a neformálna starostlivosť“ a od iných ročníkov bolo obohatené o slávnostný krst publikácie doc. PhDr. Jozefa Kredátusa, PhD., „Slovo ako terapeutický úkon, terapia ako tvorba“, ktorú následne samotný autor predstavil a účastníkom priblížil jej obsah, ako aj svoju motiváciu takýmto spôsobom zosumarizovať svoje bohaté, neoceniteľné skúsenosti.

Pod moderátorskou taktovkou dekanky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, prof. PhDr. Beáta Balogovej, PhD., sa niesol priebeh hlavného pléna, v rámci ktorého sama prezentovala svoj pohľad na význam formálnej a neformálnej starostlivosti v sociálnej práci. Medzi pozvaných vystupujúcich v hlavnom paneli patrila aj MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD., z Ústavu sociálnej a behaviorálnej medicíny Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorá priblížila aktuálny stav dlhodobej starostlivosti v podmienkach SR

a nutnosť potrebných zmien v systéme neformálnych opatrovateľov a terénnych sociálno-zdravotných služieb. Zaujímavý príspevok do následnej diskusie mala aj Mgr. Ing. Zuzana Poklembová, PhD. z Inštitútu edukológie a sociálnej práce, ktorej prezentácia pojednávala o sebasúcite ako dôležitej kategórii v praxi sociálnej práce. Posledným vystupujúcim v prvej časti bol Mgr. Martin Jurica z Odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR (kontaktný bod pre obete trestných činov v Prešove), ktorý zúčastnených oboznámil s problematikou prevencie kriminality páchanej na senioroch, jej súčasným stavom a prijímanými opatreniami zo strany štátu.

Nemenej odborne zaujímavou bola tzv. posterová sekcia podujatia, v rámci nej sa stručne prezentovali jednotliví autori. Tí v krátkosti pri-

blížili problematiku, ktorej sa budú bližšie venovať v následne publikovaných príspevkoch.

V treťom, poslednom bloku sympózia svoj pohľad na problematiku formálnej a neformálnej starostlivosti prezentovala PhDr. Terézia Fertallová, PhD., a PhDr. Iveta Ondriová, PhD., z Katedry ošetrovateľstva Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove. Ich spoločná prezentácia niesla názov „Intervencia ošetrovateľstva v kontexte formálnej a neformálnej starostlivosti o chorých s demenciou“. Teoretické a praktické kontexty dištančného poradenstva v súčasných podmienkach liniek pomoci v závere priblížil Mgr. Vladimír Lichner, PhD., z Katedry sociálnej práce Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Dekanka Filozofickej fakulty prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., svojím záverečným slovom vedeckého sympózia ukončila a všetkým účastníkom a účastníčkam poďakovala a vyjadrila spokojnosť s jeho kvalitou a výsledným odborným prínosom. Rovnako tak prejavila záujem v ďalšom usporadúvaní tohto podujatia aj v nasledujúcich rokoch.

Mgr. Peter GARBARČÍK, PhD.
FF PU

Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

DIAGNOSTIKA V ŠPORTE 2019

Na pôde Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove sa v dňoch 19. a 20. septembra 2019 uskutočnila medzinárodná konferencia Diagnostika v športe 2019. Rokovania za prítomnosti viac ako 60 účastníkov prebiehali v troch tematicky rozdielnych sekciách.

Konferenciu v auditóriu slávnostne otvoril prorektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., a dekan Fakulty športu doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD. O možnostiach diagnostiky rokovalo šesťdesiat účastníkov konferencie v troch sekciách: diagnostika vo výkonnostnom a vrcholovom športe, diagnostika v telesnej a športovej výchove, diagnostika nešportujúcej populácie. Zámerom konferencie bolo predstavenie nových technológií, inovačných trendov, metód a postupov diagnostiky športových predpokladov, športového výkonu a pohybovej výkonnosti širokej športujúcej i nešportujúcej verejnosti. Novinky v súčasnej diagnostike vo vrcholovom a rekreačnom športe nám prišli predstaviť kolegovia z domácich a zahraničných odborných pracovísk. Zaujímavá bola prednáška na tému „Vytvorenie modelu zranení v športe na účely efektívnej prevencie, diagnostiky a rehabilitácie“, prezentovaná prof. Dr. R. Pišotom zo Science and Research Centre, Koper, Slovenia zo Slovinska. Diskutovalo sa aj o súčasnosti a perspektívach v diagnostike v elitnom športe s doc. RNDr. J. Zhánelom, PhD., z FTVŠ UK Praha. Svoje skúsenosti zo zahraničia o hodnotení žiakov

v telesnej a športovej výchove v aktívnej škole prezentoval vo svojej prednáške doc. PaedDr. B. Antala, PhD., prezident FIEP (Fédération internationale d'éducation physique) za Slovenskú republiku. Pre účastníkov konferencie bola podnetná prednáška prof. G. Balinta, PhD., Assoc. Prof. Loan Turku, PhD. z Rumunskej Univerzity „Vasile Alecsandri“ Bacau na tému Telesná výchova verzus šport. Praktické skúsenosti a výsledky výskumov z diagnostiky pohybového správania seniorov v kontexte zdravotných ukazovateľov predstavila doc. Mgr. J. Pelclová, PhD., z Univerzity Palackého v Olomouci. Veľký úspech mala prednáška doc. Mgr. M. Zvonařa, PhD., dekana Fakulty športových štúdií Masarykovej univerzity v Brne, ktorej téma

„Analýza chôdze v rôznych vekových kategóriách: od batoliat po seniorov“ oslovila všetkých účastníkov. Druhý deň bol venovaný prezentácii posterov účastníkov konferencie, ktoré boli rozdelené podľa zamerania do jednotlivých sekcií. Na záver konferencie vyjadril doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD., predseda vedeckého výboru, spokojnosť s priebehom konferencie, poďakoval prednášajúcim za veľmi rôznorodé a podnetné prednášky a vyjadril nádej, že sa v roku 2021 opäť podarí takúto tematicky úzko profilovanú konferenciu zorganizovať.

doc. Mgr. Rút LENKOVÁ, PhD.
FŠ PU
Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

POLSKÁ KULTÚRA OPÄŤ BLIŽŠIE

Polské dni v Prešove sa konali už štvrtý raz v polovici októbra. Výstavy, koncerty, prednášky, filmy a diskusie – široká a pestrá škála aktuálnej poľskej kultúry a Poľska, ktoré je nám síce geograficky i jazykovo blízke, ale súčasne málo známe.

Iniciatíva poľských dní, ktoré majú už svoje stále miesto v kultúrnom živote Filozofickej fakulty, sa zrodila v Inštitúte stredoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, kde už polstoročie, teda od roku 1969, pôsobia lektorky a lektori poľského jazyka a kultúry, a študuje sa tu poľský jazyk a kultúra. V spolupráci s Poľským inštitútom v Bratislave, mestom Prešov sa Poľské dni v Prešove konajú od roku 2015. Podujatia otvoril v pondelok 14. 10. riaditeľ Poľského inštitútu v Bratislave Jacek Gajewski, rektor Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., a dekan Filozofickej fakulty prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., pri príležitosti slávnostného zasadnutia Inštitútu stredoeurópskych štúdií, ktoré oslavovalo 50. výročia založenia lektorátu poľského jazyka na Filozofickej fakulte PU v Prešove. Počas slávnostného zasadnutia inštitútu, ktoré viedla jej súčasná riaditeľka doc. PhD. Marta Vojteková, PhD., bola vyhodnotená aj študentská súťaž s názvom Poľsko-slovenská cezhraničná spolupráca, do ktorej sa zapojili študenti našej univerzity, ale aj študenti stredných škôl. Víťaz súťaže, študent Filozofickej fakulty PU Martin Makara, získal pobyt v historickom Krakove. Historický obraz pracoviska načrtla profesorka Júlia Dudášová, ktorá predstavila prvú poľskú lektorku Danutu Abrahamoviczovú a načrtla postupný vývin lektorátu poľského jazyka na našej fakulte. Garant študijného programu stredoeurópske štúdiá, kde v súčasnosti pracuje lektorát poľského jazyka, profesor Peter Káša, predstavil súčasný stav, vedecký a pedagogický profil a perspektívy rozvoja praco-

viska. Bezprostredne po zasadnutí odznela prednáška a otvorenie výstavy k tragickým udalostiam jubilea 80. výročia napadnutia Poľska a začiatku druhej svetovej vojny. V pondelok dopoludnia sa konal prekladateľský workshop pre študentov polonistiky, ktorý viedol prekladateľ a tlmočník Alexander Horák. V utorok dopoludnia prebehla v priestoroch univerzity zaujímavá slovensko-poľská diskusia o páde komunizmu v roku 1989 a začiatkoch transformácie v oboch krajinách. Politológ Mgr. Michal Čirner, PhD., z FF PU a historik prof. Andrzej Bonusiak zo Rzeszovskej univerzity naznačili a vysvetlili rozdiely a podobnosti prechodu od komunizmu k demokracii v oboch krajinách. Popoludní poľská národná štipendijná agentúra NAWA prezentovala študentom rôzne formy a možnosti študijných, výskumných a jazykových pobytov v Poľsku. Popri spomínaných prednáškach, workshopoch, prezentáciách, dis-

kusiách v akademickom prostredí netreba zabúdať na pestrý a bohatý poľský program odohrávajúci sa v meste. Večer v kaviarni Libresso sa niesol v znamení súčasného poľského filmu Umenie milovať, ale poľské filmy sa premietali aj v rámci festivalu PO CITY. Zaujímavý program bol aj v umeleckom centre Viola, kde zazneli myšlienky a tóny súčasného poľsko-slovenského skladateľa Romana Bergera, ale aj romantický klavír F. Chopina. Večer v PKO Čierny orol Prešov patril poľským i svetovým melódiám v podaní speváckej skupiny Sonori Ensemble z mesta Vroclav. V sobotu si prišli na svoje aj gurmáni a cestovatelia, lebo v nákupnom centre Eperia sa konala ochutnávka poľskej kuchyne, spojenej s turistickými atrakciami poľských regiónov v sprievode skupiny Laugaricio quartet.

Mgr. Mário VEVERKA
doktorand FF PU
Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

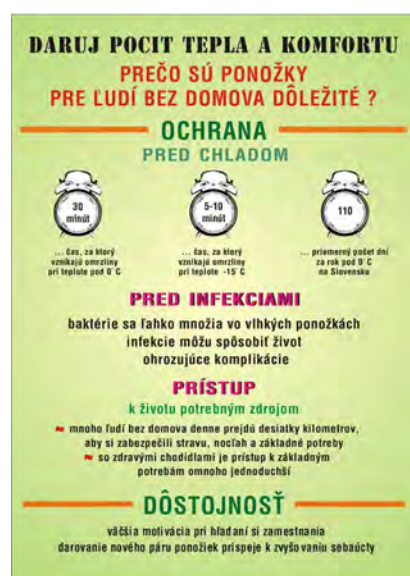
PONOŽKOVÝ OKTÓBER NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE

Už po druhýkrát sa Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove zapojila do zbierky ponožiek pre ľudí v hmotnej núdzi. V spolupráci s občianskym združením Podaj ďalej zbierala ponožky, ktoré môžu pomôcť prežiť chladné mesiace tým, ktorí si ich nemôžu dovoliť zakúpiť.

Občianske združenie Podaj ďalej, ktoré už niekoľko rokov pôsobí v meste Prešov spustilo aj tento rok kampaň, ktorej cieľom je vyzbierať čo najviac ponožiek pre ľudí bez domova. Do kampane sa môže zapojiť prakticky ktokoľvek, akákoľvek organizácia, skupina ľudí či jednotlivci, ktorí sa rozhodnú pomôcť zbierať ponožky. Pedagogická fakulta sa do tejto výzvy zapojila po minuloročnom úspešnom ročníku aj tento rok. Ponožky sú pre ľudí bez domova dôležité najmä z hľadiska ochrany pred chladom. Zhruba 30 minút trvá, kým vzniknú omrzliny pri teplote pod 0 °C, 5 – 10 minút pri teplote 15 °C. Suché a teplé ponožky okrem iného chránia pred infekciami, nakoľko baktérie sa ľahko množia vo vlhkých ponožkách a samotné infekcie môžu spôsobiť život ohrozujúce komplikácie. Ľudia bez domova často musia prejsť denne desiatky kilometrov, aby si zabezpečili či už stravu, alebo ubytovanie. Zdravé chodidlá im pomôžu mať prístup k základným potrebám a byť sebestačný. Princípy kampane sú veľmi jednoduché, organizácia ako napr. Pedagogická fakulta PU zriadi vo svojich priestoroch zberné miesto (škatuľa, košík, odkladací box), do ktorého môže ktokoľvek

počas celého mesiaca októbra vhodiť a darovať nové, nepoužívané teplé ponožky. Na konci mesiaca 31.10.2019 boli všetky vyzbierané ponožky darované ľuďom bez domova, útulkom a krízovým centrami.

PaedDr. Lucia ŠEPELÁKOVÁ, PhD.
PF PU
Foto: archív PF PU

EXKURZIA ŠTUDENTOV TURIZMU PO SLOVENSKU

Študenti Bc. stupňa študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo a Mgr. stupňa študijného programu manažment Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity absolvovali v dňoch 16. – 20. 9. 2019 Geografickú exkurziu vybraných destinácií Slovenska, ako výberový predmet z odporúčaného študijného plánu.

Na našu päťdňovú exkurziu sme vyrazili v pondelok skoro ráno z Prešova smerom na Spiš. Našou prvou zastávkou bol Kežmarok, mestský hrad, nový a drevený evanjelický kostol zapísaný v zozname UNESCO i Bazilika sv. Kríža. Prvé mrazivé pocity sme mali v opustených a chátrajúcich kúpeľoch Korytnica. Minerálna voda sa však v súčasnosti plní do fliaš a balí. Jej kvalitu oficiálne ocenili v roku 1873 už na svetovej výstave vo Viedni (dve zlaté a jedna strieborná medaila), ďalšie medaily získala v talianskom Trieste, v Budapešti

a v roku 1904 bola ako jediná európska minerálna voda na svetovej výstave Saint Louis v USA. V kúpeľoch sa v priebehu niekoľkých desaťročí vystriedali viacerí majitelia. V roku 1995 boli kúpeľné domy sprivatizované a v súčasnosti ich vlastní súkromná osoba, ktorá ich neprevádzkuje a značne chátrajú. Prehliadka dreveného kostolíka v Hronseku, ktorý je zapísaný v zozname kultúrno-historických pamiatok UNESCO bola posledným bodom pondelkového programu exkurzie, potom sme sa už len ubytovali v centre Banskej Štiavnice.

ce. Utorkový program sme začali dvojhodinovou prehliadkou štôlny Bartolomej Slovenského banského múzea v prírode, najstaršej a tematicky najrozsiahlejšej baníckej expozície na Slovensku, mapujúcej vývoj rudného baníctva v stredoeurópskom priestore od stredoveku do konca 20. storočia. Naše ďalšie kroky smerovali do Kremnice, kde sme mohli vidieť výrobu mincí v Mincovni Kremnica i expozíciu historických raziarenských strojov. Slovenská štátna mincovňa už takmer 700 rokov vyrába mincové produkty, čo ju radí medzi najstar-

šie neustále vyrábajúce podniky na svete. Potom nás čakala prehliadka Sklených Teplíc. Tie patria medzi najstaršie kúpele na Slovensku. Majetok obce spravoval Banský úrad v Banskej Štiavnici, ktorý postupne vystaval kúpeľné budovy a zaslúžil sa o liečebné využitie termálnych prameňov. Prírodnou zvláštnosťou, ktorú sme mali možnosť vidieť i vyskúšať, bol skalný či jaskynný kúpeľ – Parenica. Bojnický zámok, ktorý stojí na travertínovej kope nad mestom a je tak výraznou dominantou, bol našou ďalšou zastávkou. Patrí k najstarším a najvýznamnejším pamiat-

kam na Slovensku. Prvá písomná zmienka o ňom je z roku 1113. Pôvodne bol dreveným hradom, až v priebehu 13. storočia bol vybudovaný z kameňa. Významným obdobím pre bojnické panstvo s hradom bol rok 1852, kedy ho získal jeho posledný šľachtický majiteľ gróf Ján František Pálfi. Ten sa ho rozhodol prestavať na romantický zámok. Vzorom mu boli francúzske gotické tirolské hrady i hrady z údolia rieky Loiry a raná renesančná talianska architektúra. Táto posledná neogotická prestavba sa konala pod záštitou architekta Jozefa Huberta a trvala 22 rokov (1889 – 1910).

Gróf Pálfi sa úplného dokončenia nedožil, umrel vo Viedni 2. júna 1908 ako starý mládenec. Poslednou navštívenou lokalitou nášho druhého dňa boli Trenčianske Teplice, ktoré patria k najstarším a najnavštevovanejším kúpeľom na Slovensku, vďaka liečivým účinkom prírodnej sírnej termálnej vody. Prvá písomná zmienka o kúpeľoch je z roku 1247. V roku 1835 kúpil kúpele viedenský finančník Juraj Sina, ktorý ich prebudoval a zmodernizoval a vo veľkej miere tak prispel k ich rozvoju. Jeho syn Šimon dal postaviť hotel a rozšíril kúpeľný park, jeho dcére Ifigénia

nechala v roku 1888 pristaviť k zrkadlisku najvzácnejšiu historickú pamiatku zachovanú dodnes Hammam v orientálnom maurskom slohu. Tretí deň exkurzie sme ukončili práve tu, v Trenčianskych Tepliciach, kde sme aj boli ubytovaní. Štvrtok naša exkurzia pokračovala v kúpeľoch Piešťany. Tam sme skleneným mostom prešli na kúpeľný ostrov (priestor medzi ľavým brehom Váhu a mŕtvym obtokovým ramenom, kde vyviera aj väčšina termálnych prameňov s teplotou 67 – 69 °C), kde sme si prezreli kúpeľný park, jazierka i zrecie kade so sírnym bahnom. Následne sme absolvovali exkurziu so sprievodkyňou i marketingovou manažérkou kúpeľov v hoteli Thermia Palace. Postupne sme prešli jeho ubytovaciu i stravovaciu časť, novozrekonštruované wellness centrum a kúpeľný dom Irma. Našou ďalšou zastávkou bola Trnava, slovenský „malý Rím“. Prvé

mesto na území dnešného Slovenska, ktoré dostalo výsady slobodného kráľovského mesta. Historickým centrom Trnavy nás sprevádzal oficiálny sprievodca z turistického informačného centra Slavomír Dzvonič, ktorý nás už na prvý pohľad upútal dobovým historickým oblečením a následne vynikajúcimi vedomosťami z histórie a schopnosťou nás zaujať. Z Trnavy sa naša cesta uberala smerom na juh k výnimočnému kolovému vodnému mlynu v Tomášikove z roku 1895. Ten sa nachádza v krásnom prírodnom prostredí na brehu Malého Dunaja, asi 2 km za obcou. Zachoval sa v pôvodnom stave, bez rušivých zásahov do konštrukcie, s uceleným a prevádzkyschopným mlynským zariadením. Dnes slúži ako technická pamiatka ľudového mlynárstva na južnom Slovensku. Po štvrtej noci (v Žemberovciach) nás čakala posledná zastávka exkurzie. Na katastrálnom území

obce Šiatorská Bukovinka blízko slovensko-maďarských hraníc je situovaný hrad Šomoška, ktorý bol postavený koncom 13. alebo začiatkom 14. storočia zo šesťbokých čadičových kvádrov, čo je na Slovensku raritou a radí sa preto medzi najmalebnejšie hrady na našom území. V roku 1310 sa stal majetkom Matúša Čáka. Pri jeho stavbe bol odkrytý i známy kamenný čadičový vodopád, ktorý je vďaka svojej „fotogenicnosti“ veľmi častým objektom fotografií turistov, ktorí do tejto oblasti zavítajú. Po tejto poslednej zastávke sa naša exkurzia pre študentov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity skončila v Prešove pred rektorátom PU, kde sa v pondelok ráno začala.

RNDr. Jana MITRÍKOVÁ, PhD.
FM PU

Foto: Patrícia VAŠKOVÁ, Lukáš SKYBA
a OKSANA Yatsenovykh
študenti FM PU

EXKURZIA V EKOCENTRE SOSNA

Študentky prvého ročníka magisterského študijného programu predškolská pedagogika Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa koncom minulého semestra zúčastnili v rámci predmetu environmentálna výchova v materských školách exkurzie a workshopu v ekocentre Sosna v Družstevnej pri Hornáde.

Ekologické vzdelávacie centrum Sosna slúži ako funkčná ukážka ekologickej, zdravej, estetickej, nízkoenergetickej a nízkorozpočtovej budovy s prírodnou záhradou. Funguje ako tréningové a školiace stredisko, v ktorom sa organizujú zaujímavé prednášky, kurzy, výstavy, semináre, exkurzie týkajúce sa

environmentálneho povedomia, ale i kurzy prírodného staviteľstva, akcie pre dobrovoľníkov, detské krúžky a umelecko-zážitkové akcie. Nízkoenergetická budova ekocentra bola vybudovaná z miestnych obnoviteľných zdrojov (slamené baly, lisované konope, hlina, drevo, ovčia vlna), pričom samotná organizácia bola založená v roku 1992. Patrí medzi najstabilnejšie environmentálne organizácie Slovenska a je tiež nositeľom viacerých národných a medzinárodných ocenení.

Budúce učiteľky materských škôl pracovali počas celodenného workshopu s prírodným materiálom, ovoniávali a ochutnávali aromatické rastliny, plody a koreňiny. Na lúke si vytvorili čarovné náramky, vďaka ktorým mohli navštíviť Hobití dom, čo je prírodná stavba z dreva a hliny, so zelenou strechou, ktorá je postavená podľa princípov „organickkej architektúry“.

V rámci zážitkového učenia študentky magisterského programu predškolská pedagogika chodili naboso, skúšali prvky land-artu a mnoho iného. Tento deň priniesol všetkým zúčastneným osobný zážitok, emócie a ponúkol malú ochutnávku učenia sa vonku, v prírode, o prírode a v súlade s prírodou.

Exkurzia bola realizovaná pro-

stredníctvom projektu Slovakiaid „Rozvoj programov globálneho vzdelávania na vysokých školách pedagogického a nepedagogického zamerania“ – SAMRS/2017/RV/02.

PaedDr. Lucia ŠEPELÁKOVÁ, PhD.
Mgr. Milica SABOL, PhD.
PF PU

Foto: archív PF PU v Prešove

eTWINNING NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE

Program eTwinning je súčasťou európskeho programu Erasmus+. Jeho zámerom je podporovať spoluprácu medzi učiteľmi z rôznych krajín, tvoriť spoločné projekty, a tým zdieľať medzi sebou skúsenosti a príklady dobrej praxe. Zároveň prispieva k profesijnému rozvoju v oblasti využívania rozličných digitálnych nástrojov využitelných v pedagogickej praxi. V zimnom semestri 2019/2020 sa do realizácie projektu v tejto platforme prvýkrát zapojila so svojimi študentmi aj Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.

Súčasťou kľúčových kompetencií učiteľa 21. storočia sú viaceré kompetencie, medzi ktoré patrí napríklad digitálna kompetencia ako schopnosť kritického využívania informačných a komunikačných technológií pre prácu, voľný čas a komunikáciu, ale aj komunikačné a kooperatívne kompetencie. Prostriedkom rozvoja týchto kompetencií u budúcich učiteľov je aj program eTwinning, ktorý má v programovom období 2014 – 2020 európskej platformy Erasmus+ svoju pevnú pozíciu. Zameriava sa na podporu využívania moderných informačných a komunikačných technológií za účelom vytvorenia partnerstiev medzi európskymi školami. Umožňuje nájsť partnerské školy, s ktorými sa realizujú spoločné inovatívne projekty v rámci vyučovania v bezpečnom virtuálnom prostredí (TwinSpace). Zároveň je eTwinning ideálny na výmenu informácií a skúseností s kolegami-učiteľmi z Európy a ponúka tiež možnosti ďalšieho vzdelávania prostredníctvom rôznorodých online vzdelávacích

aktivít zameraných na kooperačné zručnosti a na efektívne využívanie moderných komunikačných nástrojov.

Program eTwinning je otvorený pre všetky typy materských, základných, špeciálnych, stredných škôl a v posledných rokoch aj vysokých škôl zameraných na štúdium pedagogiky. Na Slovensku je program eTwinning vďaka podpore Národnej služby pre elektronickú spoluprácu škôl na Slovensku (ďalej NSS) pri Žilinskej univerzite v Žiline etablovaný už 15 rokov, za toto obdobie sa doň zapojilo takmer 10 000 slovenských učiteľov z 2 800 škôl pri realizácii viac ako 8 800 projektov.

V akademickom roku 2018/2019 začala Pedagogická fakulta spolupracovať s NSS na Slovensku s cieľom zapojenia sa do spoločného projektu v programe eTwinning na úrovni vysokých škôl, ktoré na Slovensku doposiaľ neboli realizované. V letnom semestri 2018/2019 mali možnosť študenti v bakalárskom stupni štúdia absol-

vovať cyklus vzdelávacích aktivít pod vedením eTwinning ambasádorky, PaedDr. Kataríny Hvizdovej, na zvýšenie ich digitálnych kompetencií v používaní rozličných online nástrojov v primárnom vzdelávaní a procesom tvorby projektov v platforme eTwinning s cieľom ich lepšej pripravenosti pre potreby praxe v tejto oblasti. Následne sa zástupcovia Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA, a Mgr. Vladimír Piskura, Ph.D.) zúčastnili workshopu TTI (Teacher Training Institution) v Bruseli, ktorého cieľom bolo podporiť tvorbu projektov v rámci programu eTwinning na vysokých školách. Stretnutie s viac ako 120 učiteľmi vysokých škôl z 24 krajín prinieslo okrem množstva seminárov a workshopov v používaní platformy eTwinning a tvorby projektov aj možnosť sieťovania s kolegami z iných pracovísk a hľadania partnerov pre spoločný projekt v programe eTwinning na vysokej škole. Výsledkom tohto snaženia je

spustenie prvých dvoch projektov v programe eTwinning na Pedagogickej fakulte v akademickom roku 2019/2020, ktoré sú zároveň prvými projektmi v programe eTwinning na vysokých školách či univerzitách na Slovensku. Na prvom projekte s názvom eTwinning and students with special needs, do ktorého sú aktívne zapojení študenti magisterského štúdia špeciálnej pedagogiky, spolupracuje Pedagogická fakulta s Faculty of Education, University de Castilla-La Mancha v Španielsku. V druhom projekte s názvom Teacher Training Institutes, working together, giving their students the opportunity doing an eTwinning project during their internship je partnerom Pedagogickej fakulty Faculty of Teacher Education, Zagreb University v Chorvátsku a Christian University of Applied Sciences v Holandsku. eTwinning ponúka študentom okrem zvýšenia si zručností v tvorbe a realizácii cieľov projektu, vzájomnej spolupráce, bezpečného virtuálneho prostredia pri tvorbe projektov, tzn. TwinSpace, aj možnosť profesionálneho rastu v oblasti využívania inovatívnych nástrojov v edukácii

a absolvovanie pravidelných seminárov a konferencií v rámci Európy, spoznávanie a vytváranie nových kontaktov v učiteľskej komunite, využívania online kurzov, používania učebných materiálov eTwinning vo výučbe a získanie národnej a európskej značky kvality eTwinning. Za doterajšími úspechmi pri implementácii eTwinning programu na Pedagogickej fakulte je

vzájomná spolupráca pedagógov a študentov Pedagogickej fakulty s eTwinning ambasádorkou PaedDr. Katarínou Hvizdovou, ako aj intenzívna spolupráca s Ing. Zuzanou Kolarovszkou, PhD., z NSS na Slovensku, ktorá je podporená podpísaným Memorandom o porozumení na podporu iniciatívy eTwinning medzi Pedagogickou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove a Národnou službou pre elektronickú spoluprácu (NSS) pri Žilinskej univerzite v Žiline. Veríme, že aj v ďalšom období táto úspešná spolupráca prinesie vznik ďalších eTwinning projektov a zapojenie študentov a pedagógov do kolaboratívnych projektov s vysokoškolskými študentmi z iných európskych krajín, pri ktorých si budúci učitelia budú rozvíjať nielen digitálne kompetencie používaním moderných výučbových aplikácií, ale aj komunikačné a kooperatívne kompetencie pri komunikácii a spolupráci s kolegami pri riešení spoločného projektu.

PaedDr. Lucia MIKURČÍKOVÁ, Ph.D., BCBA
PF PU
PaedDr. Katarína HVIZDOVÁ
eTwinning ambasádorka, NSS Slovensko
Foto: autori

RUSKÉ CENTRUM V SPOLUPRÁCI S INÝMI ZARIADENIAMI

Ruské centrum Prešovskej univerzity v Prešove nadviazalo spoluprácu so základnými a strednými školami, Univerzitou tretieho veku, zariadením pre seniorov Náruč a detským letným táborom Danys.

Ruské centrum nadviazalo spoluprácu predovšetkým so školami, kde sa vyučuje ruský jazyk, a to so Základnou školou Kúpeľná 2 a niekoľkými strednými školami: hotelovou akadémiou, SOŠ pedagogickou, SOŠ gastronómie a služieb, SOŠ Bukoveckou z Košíc, Katolíckou spojenou školou sv. Mikuláša a Gymnáziom sv. Moniky. Pomocou rôznorodých kultúrnych a vzdelávacích akcií chceme takýmto spôsobom u detí a mládeže zvýšiť záujem o ruský jazyk a kultúru.

19. júna navštívili Ruské centrum žiaci druhého ročníka Základnej školy Kúpeľná 2 s triednou učiteľkou Mgr. Ivetou Rennerovou. Pre žiakov bol pripravený rozprávkový deň a tvorivé dielne. Žiaci spoznávali najznámejšie rozprávkové bytosti z ruských a sovietskych rozprávok, napr. Buratino, Kolobok, doktor Ajbolit, Čeburaška a mnohé iné. V tvorivej dielni si každý žiak vymaľoval, vystrihol a na paličku nalepil rozprávkovú bytosť, ktorá ho najviac zaujala.

Študenti stredných škôl sa zúčastnili niekoľkých prednášok a prezentácií na rôzne témy, napr. o Rusku a ruskej kultúre, prednášky v Deň

ruského jazyka, ktorá bola venovaná A. S. Puškinovi, taktiež premietania filmu „Puškin. Posledný súboj“, hudobného podujatia so zameraním na ruskú hudbu od ľudových piesní až po súčasnú hudbu a niekoľkých interaktívnych hodín zameraných na ruský jazyk.

V letnom období sme spolupracovali s detským letným táborom Danys. 18. júla Ruské centrum navštívili deti z denného tábora s Mgr. Danielom Chudým a dvoma lektorkami.

V Ruskom centre bolo pre nich pripravené podujatie Ruská matrioška, na ktorom sa deti oboznámili s tradičným ruským suvenírom. Dozvedeli sa, kedy a ako matrioška vznikla, prečo sa tak nazýva, čo symbolizuje a aké ľudové motívy môže mať. Každý si vytvoril vlastnú matriošku podľa svojej fantázie.

24. júla 2019 do Ruského centra opäť zavítala druhá skupina detí z letného tábora Danys. Deti vo veku 4 – 9 rokov sa tento raz oboznámili s tradičnými ruskými ľudovými hračkami: matrioškou, neválaškou, dymkovskými, filimovskými a bogorodskými hračkami. V tvorivých dielnach vyrábali z maľovaniek s motívmi ruských

ľudových hračiek leporelo, ktoré si vlastnoručne vyfarbili a zložili.

V Ruskom centre sme sa venovali aj rôznym kultúrnym podujatiam pre starších záujemcov. 14. – 15. mája Ruské centrum navštívili dve skupiny študentov Univerzity tretieho veku. Uskutočnilo sa pre nich premietanie známej sovietskej komédie Ivan Vasilievič mení povolanie. Pred premietaním filmu získali študenti informácie o filme a jeho historickom kontexte.

Spoluprácu sme nadviazali aj so zariadením pre seniorov Náruč. Seniori nás so sociálnymi pracovníkmi navštívili už trikrát. Prvýkrát sa zúčastnili prezentácie o najznámejších múzeách Ruska, druhýkrát prišli na hudobné podujatie spojené s ruskými piesňami a naposledy ich zaujala príroda Ruska a podujatie s názvom „Tajuplná Sibír“.

Z vyššie uvedeného prehľadu podujatí možno demonštrovať, že Ruské centrum ponúka pre návštevníkov širokú a pestrú škálu podujatí z rôznych oblastí ruského jazyka a kultúry.

Mgr. Gabriela TURISOVÁ
Ruské centrum PU

PREŠOVSKÍ RUSISTI NA VIII. MEDZINÁRODNOM FESTIVALE RUSKÉHO JAZYKA V BULHARSKU

Prešovskí študenti sa v čase od 9. – 13. septembra 2019 zúčastnili VIII. medzinárodného študentského festivalu „Druzja, prekrasen naš sojuz!“, na ktorom reprezentovali Slovensko a Prešovskú univerzitu v Prešove. Na festivale získali nové poznatky a vedomosti, nadviazali nové priateľstvá a popritom sa zdokonaľovali v ruskom jazyku.

V čase od 9. – 13. septembra 2019 sa študenti Prešovskej univerzity v Prešove zúčastnili VIII. medzinárodného študentského festivalu „Druzja, prekrasen naš sojuz!“, ktorý sa uskutočnil v slnečnom Bulharsku na pobreží Čierneho mora v kúpeľnom meste Kiten v športovom komplexe Balkanika-Rosica.

Organizátorom medzinárodného festivalu bol fond Russkij mir. Festivalu sa zúčastnilo 280 študentov z 25 krajín. Prišli tu študenti z rôznych krajín, napr. z Grécka, Španielska, Rumunska, Turecka, Poľska, Maďarska a iných. Z niektorých krajín prišlo aj viacero skupín, napr. z Poľska a Bulharska. Zo Slovenska sa festivalu taktiež zúčastnili dve skupiny, naša prešovská skupina a skupina združená pri Ruskom centre Európskeho fondu slovanskej písomnosti a kultúry v Bratislave, pozostávajúca zo

študentov z rôznych univerzít z celého Slovenska.

Z Prešovskej skupiny sa festivalu zúčastnilo 10 študentov bakalárskeho stupňa Inštitútu rusistiky Prešovskej univerzity pod vedením pracovníčky Ruského centra Mgr. Gabriely Turisovej. Na festivale reprezentovali Slovensko a univerzitu, predstavili svoju skupinu a univerzitu, odprezentovali video o krásach Slovenska, predviedli sa v slovenských krojoch, zatancovali a zaspievali slovenskú pieseň. Počas večera národných kultúr pripravili aj malé pohostenie tradičných slovenských sladkostí a alkoholických nápojov vrátane slivovice a Tatranského čaju.

Počas celého festivalu bol pripravený bohatý program a rôzne aktivity, počas ktorých si študenti mohli preveriť svoje vedomosti a znalosti nielen z ruského jazyka. Každý deň sa začínal tanečnou alebo špor-

tovou rozcvičkou, ktorá všetkých rozhýbala a pripravila na deň plný zážitkov. Počas festivalu bolo pripravené aj imersívne divadelné predstavenie podľa divadelnej hry A. N. Ostrovského, ktoré nás vtiahlo priamo do deja.

V priebehu festivalu sme sa zúčastnili aj slávnostného pochodu účastníkov festivalu mestom Sozopol, ktorý bol spojený s exkurziou mesta a koncertom.

V Sozopole sa taktiež konalo kladenie kvetov k pamätníku vojakov a námorníkov, ktorí zomreli počas 2. svetovej vojny na pobreží Bulharska.

Študenti sa počas festivalu zapájali do rôznych aktivít, napr. divadelné predstavenie, prednes poézie, spev bardovských piesní, ruské tance a natáčanie krátkeho videa. Počas týchto aktivít študenti získali nové informácie a vedomosti a spoznali množstvo nových ľudí. Pre vedúcich skupín bol pripravený aj seminár zameraný na najnovšie technológie výučby ruského jazyka ako cudzieho.

V mene celej prešovskej skupiny, ktorá sa zúčastnila medzinárodného festivalu, by som sa chcela poďakovať Inštitútu rusistiky a Prešovskej univerzite za možnosť zúčastniť sa tohto výnimočného medzinárodného festivalu, z ktorého si každý odniesol nielen množstvo vedomostí, ale aj nezabudnuteľné zážitky a nové priateľstvá. Pre všetkých študentov to bola vynikajúca skúsenosť, počas ktorej nadobudli nové poznatky z jazyka a kultúry, získali sebaistejšie vystupovanie v cudzom jazyku, nadviazali nové priateľstvá a aktívne a bez problémov využívali živý ruský jazyk v komunikácii s Rusmi a cudzincami.

Mgr. Gabriela TURISOVÁ
Ruské centrum PU

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE NOVÉHO AKADEMICKÉHO ROKA NA GTF

Dňa 16. septembra 2019 sa v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove konalo slávnostné otvorenie akademického roka 2019/2020, ktoré pozostávalo z dvoch hlavných častí: z liturgickej a z akademickej časti.

Slávnosť sa začala o 9.00 hod. svätou liturgiou, ktorej hlavným celebrantom a slávnostným kazateľom bol Mons. doc. ThDr. Lubomír Petřík, PhD., protosynkel Prešovskej archieparchie, ktorý na tejto slávnosti osobne zastupoval Veľkého kancelára fakulty, prešovského arcibiskupa metropolitu Mons. Dr. h. c. ThDr. Jána Babjaka SJ, PhD. Slávnostný kazateľ o. Lubomír Petřík vo svojej homílii všetkým zúčastneným veriacim veľmi dôrazne pripomenul veľkosť, dôležitosť a význam svätého krstu každého pokrsteného veriaceho, vychádzajúc z predtým vypočutého svätého evanjelia podľa Lukáša, v ktorom sa čítali slová z 3. kapitoly o Ježišovom pokrstení. Kazateľ rovnako vyzdvihol aj silnú potrebu nášho autentického svedectva o Ježišovi Kristovi pred týmto svetom, čo je aj prvoradou úlohou

a poslaním Gréckokatolíckej teologickej fakulty, teda všetkých jej členov, učiteľov, študentov a nepedagogických zamestnancov, ako aj jej priateľov a sympatizantov. Napokon v homílii bolo zdôraznené aj to, aké je v dnešnom svete nevyhnutné zo strany každého pokrsteného kresťana svedčiť o Ježišovi Kristovi tu a teraz, na každom mieste, práve tam, kde ma Boh posielá. Tým miestom je moja vlastná rodina alebo pracovisko, škola, moje vlastné okolie, teda kdekoľvek sa nachádzame a žijeme. Po svätej liturgii v rámci akademickej časti tejto slávnosti nasledovala slávnostná inaugurácia dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., rektorom Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Petrom Kónyom, PhD., a zároveň boli inaugurovaní aj noví prodekanovia tejto fakulty: prodekan pre vzdelávaciu činnosť a akreditáciu doc. PhDr. Jaroslav Coranič, PhD., prodekan pre rozvoj a vonkajšie vzťahy doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD., a prodekan pre doktorandské štúdium a vedeckú činnosť doc. ThDr. Mária Kardis, PhD. Nasledoval príhovor rektora univerzity prof. Petra Kónyu a dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty prof. Petra Šturáka a odovzdávanie

doktorských a licenciátnych diplomov končiacim študentom v odbore katolícka teológia. Následne boli samotným pánom dekanom odovzdané aj dve povolenia učiť „venia docendi“ osobne do rúk dvom novým učiteľom fakulty. Po slávnostnej ceremónii odovzdávania diplomov prebehla tiež imatrikulácia študentov 1. ročníka fakulty. Slávnostný sľub prvákov zo všetkých študijných odborov, ktoré sa študujú na Gréckokatolíckej teologickej fakulte, predniesla Mgr. Lucia Palovičová, študentka 1. ročníka v odbore katolícka teológia v doktorandskom stupni štúdia. Akademickú časť tejto slávnosti viedol svojím sprievodným slovom pán prodekan doc. Jaroslav Coranič a predseda Akademického senátu GTF doc. Daniel Slivka. Slávnosť otvorenia akademického roka 2019/2020 ukončil záverečným slovom dekan fakulty Mons. Peter Šturák, ktorý sa všetkým zúčastneným zo srdca poďakoval za prejavenú podporu Gréckokatolíckej teologickej fakulte, ako aj za stretnutie pri spoločnom slávení svätej liturgie.

Autori: Mgr. Daniela NGUYEN TRONG,
Mgr. Daniel SABOL
GTF PU
Foto: Mgr. Juraj BLAŠČÁK

PEDAGÓGOVIA GTF NA DUCHOVNEJ OBNOVE NA SIGORDE

Pre pedagógov, zamestnancov a doktorandov Gréckokatolíckej teologickej fakulty sa 12. septembra 2019 v Centre pre rodinu na Sigorde konala duchovná obnova.

Obnova je už tradične súčasťou otvorenia nového akademického roka. Duchovný program začal modlitbou Tretieho času, ktorú viedol o. doc. Peter Tirpák. Po modlitbe nasledovala sv. božská liturgia, v ktorej sa nám v homílii prihovoral P. Ing. Viliam Karľa SJ, predstavený komunity a správca Kaplnky svätého Ignáca v Prešove. Hlavná myšlienka homílie sa niesla v téme pozdravu. Podobne ako anjel Gabriel prišiel k Bohorodičke

a pozdravil ju „Raduj sa“, tak Boh prichádza ku každému jednému z nás a On ako prvý pozdravuje nás. Po sv. božskej liturgii nasledovala katechéza, ktorú viedol P. Viliam Karľa SJ. Jej cieľom bolo všetkým zúčastneným priblížiť biblické podobenstvo o talentoch. Hovoril o tom ako nemať strach rozvíjať talenty, ktoré nám Boh dal a využiť ich v novom akademickom roku. Po katechéze bol čas na stíšenie sa a sviatosť zmierenia.

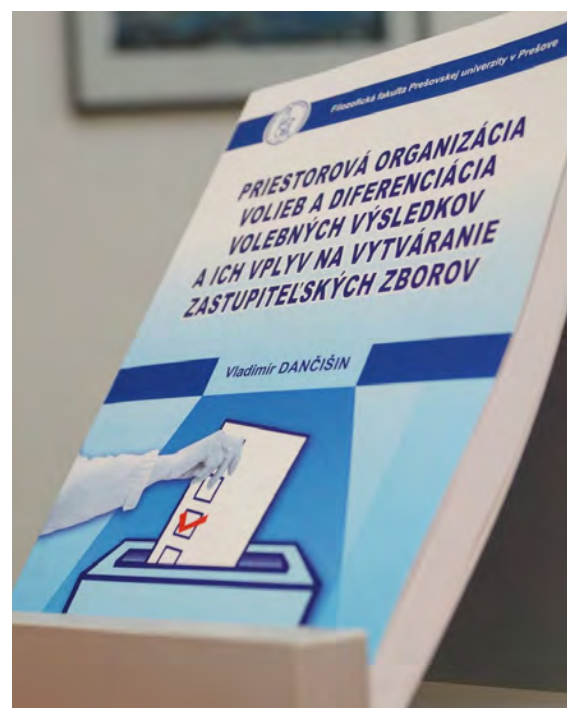
V závere duchovnej obnovy bola modlitba Akatistu k životodarnému Svätému Duchu, ktorú viedol o. prof. Vojtech Boháč. A takto s dôverou, naplnení a povzbudení sme vstúpili do nového akademického roka 2019/2020.

Mgr. Lucia PALOVIČOVÁ
interná doktorandka GTF PU
Foto: Mgr. Juraj BLAŠČÁK

KRST KNIHY VLADA DANČIŠINA

Na prvom stretnutí akademickej obce Filozofickej fakulty PU v novom akademickom roku sa dňa 11. septembra uskutočnil v priestoroch Univerzitnej knižnice PU krst knihy s názvom *Priestorová organizácia volieb a diferenciácia volebných výsledkov a ich vplyv na vytváranie zastupiteľských zborov*. Knihu zosnulého PhDr. Vladimíra Dančišina, PhD., ktorý pôsobil na Inštitúte politológie, pokrstila jeho manželka Lucia spoločne s deťmi Matkom a Emkou.

Na akademickej pôde predstavovaná práca pôvodne mala byť Vladovou habilitačnou prácou. Vladova odborná činnosť a štúdium vybraných tém boli súčasťou jeho každodenného života, politológiu nielen vyučoval, ale aj sám aktívne prispieval do diskusie o vybraných témach, ktorým sa venoval. Jeho rodina sa preto rozhodla danú prácu publikovať, keďže predstavuje súhrn jeho vedomostí a obľúbených tém, ktoré majú potenciál výrazným spôsobom prispieť k rozvoju spracovanej tematiky, súvisiacej s demokratickosťou volebného systému na Slovensku. Editorkou knihy som bola ja, avšak môj zásah do Vladovej práce bol predovšetkým formálny, teda dielo je autentickým Vladovým

textom. Výsledné dielo pozitívne ohodnotili obe recenzentky, ktoré boli aj jeho kolegyňami a priateľkami, Dr. h. c. prof. PhDr. Marcela Gbúrová, CSc., a PhDr. Irina Kozárová, PhD. Dovolím si citovať z recenzie prof. Gbúrovej, ktorá napísala: „*Chcem zdôrazniť, že slovenská politologická komunita ho vnímala ako najlepšieho odborníka na volebné a demokratické procesy v USA a na Slovensku.*“ Za najväčší odborný prínos do problematiky vytvárania volebných obvodov považuje návrh optimálnych riešení súvisiacich s vytváraním volebných obvodov. Základným východiskom knihy Vlada Dančišina je skutočnosť, že zákony Slovenskej republiky prakticky vôbec neupravujú mantinely, akým spôsobom sa môžu

jednotlivé volebné obvody vytvárať. Zákon stanovuje len podmienku pomernosti volebného obvodu k počtu obyvateľov. Na Slovensku sa vytváranie volebných obvodov ponecháva na svojvoľu mestských a krajských poslancov. Poslanci krajských a mestských zastupiteľstiev tak nemajú nástroj (kontrolný mechanizmus), ako si overiť, či vytvorené volebné obvody (ne)spĺňajú podmienku uvedenú v zákone.

Vlado svoju prácu miloval, preto by bola škoda, ak by sa jeho posledný autentický text nedostal do povedomia širokej odbornej i laickej verejnosti.

Mgr. Lucia DANČIŠINOVÁ, PhD.
FM PU
Foto: UK PU

CESTOU ZA POZNANÍM A SKÚSENOŠŤAMI

V súvislosti s demografickým vývojom, ako aj narastajúcim počtom seniorov v dôsledku predlžovanej dĺžky života sa do popredia dostáva komplexná téma starnutia spoločnosti. Vzrastajúca kvantitatívna, ale aj kvalitatívna náročnosť starostlivosti o pacientov s kognitívnym deficitom podmieňuje nároky i na odbornosť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a tiež na vysokoškolských pedagógov, kde nevyhnutnosťou je zvyšovanie ich profesijne špecializovanej vzdelanostnej úrovne, ktorá je následne predpokladom zabezpečenia kvality vzdelávania v príprave študentov na výkon povolania sestry.

Uvedený fakt bol podnetom, pre ktorý sme sa ako odborné asistentky zúčastnili celoslovenského seminára pod názvom „Psychobiografický model prof. E. Böhma a koncepcia biografickej starostlivosti“, konaného dňa 26. septembra 2019 v Banskej Bystrici. Účasť na tomto seminári vychádzala aj z prioritného zámeru projektu (KEGA pod č. 012PU/-4/2018), ktorým je implementácia novej

koncepcie starostlivosti o seniorov a ich aktivizácia s ohľadom na stupňujúci sa kognitívny deficit. Seminár viedla certifikovaná lektorka psychobiografického modelu starostlivosti s medzinárodnou akreditáciou PhDr. Eva Procházková, PhD. Získané poznatky o aktivizačných technikách a modeloch sú jedinečnou príležitosťou, ako uplatniť inovatívne prístupy v starostlivosti o chorého s demenciou

a posilnenia kvality vzdelávania, ako aj poskytovanej starostlivosti v intenciách úrovne poskytovanej starostlivosti v štátoch Európskej únie.

PhDr. Dagmar MAGUROVÁ, PhD.
PhDr. Terézia FERTALOVÁ, PhD.
FZO PU
Foto: autori

ŠŤASTNÉ DETSTVO SA ODOHRÁVA VONKU – TAKE ME OUT II.

Pokračovanie úspešného medzinárodného projektu, v ktorom hlavnú úlohu zohráva dieťa materskej školy a znovuobjavenie jeho prírodného prostredia.

Pre dnešnú dobu je typický zá-
vratný rozvoj vedy, techniky
a informačných systémov, ako aj
aplikácia digitálnych technológií
do každodenného života. Súčasná
spoločnosť býva často označo-
vaná prívlastkom „informačná“
a tento prívlastok chciac nechtiac
vo väčšej miere zasiahol aj oblasť
edukácie a vzdelávania. Dôležitým
a nevyhnutným preto je, aby ani
edukačná realita neostala v tomto
ohľade pozadu, ale taktiež sa fle-
xibilne prispôbovala neustále sa
rozvíjajúcim potrebám spoločnosti,
no nezabúdala aj na človeku blízke
prírodné podmienky. Škola ako
spoločenská inštitúcia je nútená
k participácii na takomto procese.
Dôležité je, čo prebieha vo vnútri
dieťaťa, ako sa cíti. Zdôrazňuje
potrebu záverečnej reflexie, teda
zhodnotenia a pochopenia preži-
tého kvôli prehĺbeniu zážitku detí.
*„Silné autentické zážitky, precíte-
nie toho, čo chceme, aby si dieťa
osvojilo, preskúmanie a ohmatanie
všetkými zmyslami sa pokladá
za najistejšiu cestu skutočného*

a efektívneho učenia sa“ (Cejpeková
2001, s. 43), a to všetko môžeme
dosiahnuť aj outdoorovou eduká-
ciou. Outdoorová edukácia v ma-
terskej škole má obrovský poten-
ciál, schopný pozitívne ovplyvniť
život detí – minimalizuje negatívne
civilizačné vplyvy, prispieva k roz-
voju fyzickej zdatnosti, má pozi-
tívny vplyv na psychiku dieťaťa,
umožňujú rozvoj jeho vedomostí
a poznatkov a súčasne podporu-
je emocionálnu stránku dieťaťa
(Bubelíniová, Wiegerová 1999).
Od septembra 2019 do decembra
2021 sa učitelia z Katedry pred-
školskej a elementárnej pedagogiky
a psychológie a z Katedry príro-
dovedných a technických disciplín
PF PU v Prešove aktívne podieľajú
na úspešnom pokračovaní medzi-
národného projektu pod názvom
Taking learning outdoors – su-
pporting the skills of pre-school
managers in outdoor education and
care – TAKE ME OUT II. – Happy
childhood happens outside – STEP
HIGHER. Hlavným koordináto-
rom je opäť občianske združenie

INAK (SK), v zastúpení Adriany
Kováčovej, Janky Sýkorovej, ktoré-
ho snahou je robiť veci inak, podľa
možnosti aspoň trochu INovatívne.
Ďalším spolurieši-
teľom je STROM ŽIVOTA (SK),
pod vedením Jozefa Kahana, Sta-
nislavy Blahovej, Richarda Webera
a Martina Zemka. Strom života je
environmentálna, mimovládna,
dobrovoľná a nezisková organizá-
cia, nezávislá na politických sub-
jektoch, registrovaná ako občianske
združenie. Má za sebou 40-ročnú
históriu s pôsobnosťou na celom
území Slovenskej republiky. Strom
života zážitkovým vzdelávaním
o prírode, životnom prostredí
a kvalite života prebúdzá v de-
ťoch chuť učiť sa, meniť sa a konať
v prospech ochrany a zveľaďovania
života na zemi. Zároveň sa snaží
rozvíjať emočnú inteligenciu detí,
ovplyvniť ich hodnotový systém
a posilniť ich osobnú zodpovednosť
voči sebe, druhým i svetu. Ďalší-
mi zahraničnými partnermi sú:
UNIVERZITA JANA EVANGE-
LISTY PURKYNĚ (CZ) s Kated-

rou preprimárneho a primárneho vzdelávania, STOCKHOLMSGAVE CENTRUM (DK), s odborníkmi ako sú Søren Emil Markeprand a Trine Andreasen, učiteľky z materskej školy RUKKILILLE LASTEAD (EE), v zastúpení Margery Lilienthal, Triin Tiits, Maret Jürgenson, a nesmieme opomenúť ani pridruženého partnera LEARNING THROUGH LANDSCAPES TRUST (UK, SCOTLAND), s odborníkmi Ruth Staples-Rolfe, Mary Jackson a Matthew Robinson. Na základe stanoviska Slovenského výboru OMEP, ktorý prehodnocuje nový Štátny vzdelávací program pre predškolské zariadenia na Slovensku, existuje rozdiel v počte výkonových štandardov v rôznych vzdelávacích oblastiach, pričom sa kladie väčší dôraz na matematiku a prácu s informáciami ako na zdravie a fyzický pohyb detí. Preto sa odporúča vyváženejší prístup. V súčasnosti však chýbajú konkrétne vzdelávacie programy alebo relevantné materiály pre učiteľov, ktoré podporujú odstránenie tohto rozporu v praxi. Potrebu príslušných vzdelávacích programov zameraných na vzdelávanie v prírode jasne definovali a potvrdili slovenskí učitelia materských škôl, účastníci online výskumu, ktorý uskutočnil INAK vo februári 2016. Prostredníctvom tohto prieskumu s 326 respondentmi vyjadrilo svoj záujem o nové školiace materiály a zdroje pre outdoorové aktivity 88 % z celkového počtu. Tento záujem okrem toho potvrdilo približne 200 účastníkov workshopov, ktoré sa uskutočnili v rámci projektu ERASMUS+ TAKE ME OUT I. v rámci 8 regiónov Slovenska vo februári 2018. Situácia s integráciou outdoorovej edukácie v materských školách v európskych krajinách sa totiž líši. Myšlienku, ktorá vznikla v Škandinávii v 50. rokoch, dnes realizuje mnoho európskych krajín (napr. SE, DK, UK, DE, CZ atď.). Na základe preukázaných výhod, ako aj veľmi silného záujmu a potreby učiteľov a riaditeľov materských škôl nielen na Slovensku, vyjadrených pred, ako aj počas implementácie programu TAKE ME OUT I., sa tento projekt zame-

riava na ďalšie zvyšovanie podpory a implementácie vzdelávania v prírode v ECEC a profesionalizácie využívania tohto vyučovacieho prístupu na inštitucionálnej úrovni vo verejných materských školách vo všetkých krajinách projektu. Ďalej na zvyšovanie kvality služieb ECEC vo verejnom sektore, využívaním výstupov projektu a vývojom nových školiacich programov podporujúcich zručnosti učiteľov a riaditeľov materských škôl v implementácii outdoorovej edukácie v každodennej praxi vo všetkých partnerských krajinách – SK, EE, DK, CZ, (UK) s možnosťou budúceho využitia aj v krajinách mimo súčasného partnerstva s projektmi a na európskej úrovni. Cieľom je podporiť a posilniť ďalší rozvoj novej európskej siete, zostavenej z inštitúcií vytvorených prostredníctvom tohto projektu. Následne využívať nové vyučovacie prístupy,

týkajúce sa vonkajšieho prostredia a zdieľania najlepších postupov v tomto sektore, a v neposlednom rade, čo najväčší počet detí v materských školách preniesť opäť do prírodného prostredia, čiže von. Snažíme sa teda hľadať najlepšie výchovno-vzdelávacie programy pre deti predškolského veku, vytvárať materiály zamerané na outdoorovú edukáciu a hry, ktoré pomôžu naplniť potreby našich detí s mnohými medzinárodnými odborníkmi. Sme nesmierne radi, že Pedagogická fakulta bola opäť prizvaná a aktívne participuje na projekte, kde ide o prepojenie akademického, neziskového prostredia a materského školstva, čo je z hľadiska jej kvality nesmierne dôležité.

Mgr. Vladimír FEDORKO, PhD.

PF PU

Foto: Mgr. Vladimír PISKURA, PhD.

PF PU

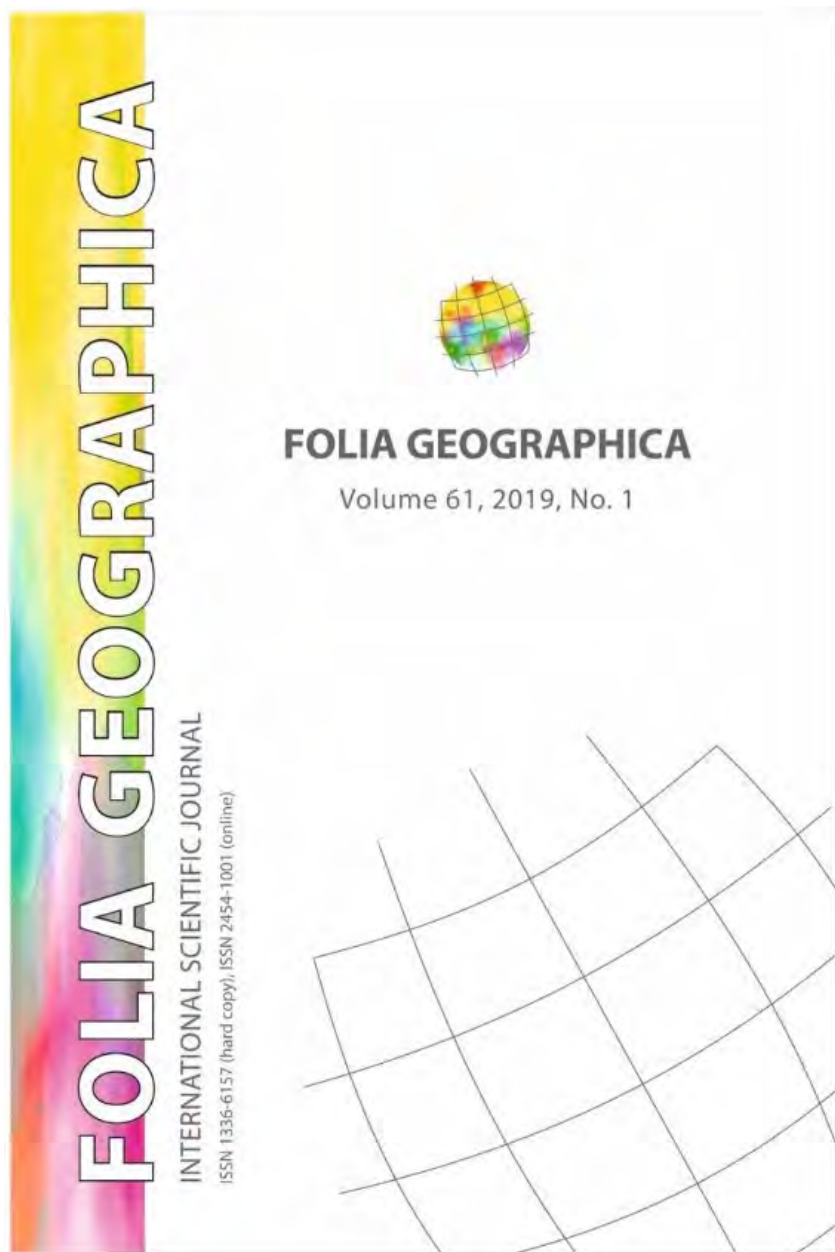
ČASOPIS FOLIA GEOGRAPHICA ZAZNAMENAL ĎALŠÍ ÚSPECH

Po zaradení do renomovaných medzinárodných databáz Scopus (2018), Web of Science (2019) a ProQuest (2019) dosiahol časopis Folia Geographica zvýšenie ratingu v rámci databázy ICI Journals Master List.

Experti Indexu Copernicus 9. októbra 2019 dokončili hodnotenie časopisov za rok 2018 a je potešiteľné, že hodnota Index Copernicus Value (ICV) časopisu Folia Geographica za tento rok dosiahla magickú hranicu 100,00. Neustále stúpajúci rating FG (2016 – 79,80, 2017 – 91,44, 2018 – 100,00) potvrdzuje rastúcu kvalitu a prestíž časopisu. Spomedzi všetkých geografických časopisov indexovaných v IC je Folia Geographica ôsmym najlepším časopisom.

Ešte lepšiu pozíciu dosiahol časopis medzi slovenskými časopismi indexovanými v tejto databáze bez ohľadu na odbor. Len dva z nich dosiahli vyššie ICV ako Folia Geographica. Pozoruhodné je taktiež to, že poľské ministerstvo vedy a vysokého školstva začalo v r. 2019 časopis Folia Geographica uznávať v rámci svojho bodovacieho systému a za publikáciu v našom časopise udeľuje poľským autorom 20 bodov.

doc. RNDr. Kvetoslava MATLOVIČOVÁ, PhD.
Executive editor Folia Geographica Journal
FHPV PU

PROJEKT V4: STRETNUTIE RIADITEĽOV – ČO JE POTREBNÉ PRE ÚSPEŠNÚ REALIZÁCIU MENTORINGU NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH?

Na Pedagogickej fakulte sa 20. septembra 2019 stretli riaditelia základných škôl, zástupcovia Rómskeho vzdelávacieho fondu. Zdieľali svoje skúsenosti s podporou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Prebiehajúci projekt s názvom Analysis of Roma University Students Narratives – Examples of Good Practice of Mentoring (No. 21830131) podporovaný International Visegrad Fund na Pedagogickej fakulte si stanovil na svojom začiatku viacero cieľov, ktoré postupne naplňa. Jedným z nich je zistiť otvorenosť a pripravenosť základných škôl na Slovensku na mentoring žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na stretnutie za okrúhlym stolom, ktoré sa konalo 20. septembra 2019, boli pozvané riaditeľky a riaditelia základných škôl Prešovského a Košického kraja. Vzhľadom na termíny povinností súvisiacich s výkonom ich funkcie sa mnohí na poslednú chvíľu, aj keď pri prvej výzve prejavili záujem, ospravedlnili, avšak stretnutie napriek tomu splnilo svoj účel. Prítomní riaditelia sa snažia vytvoriť čo najlepšie podmienky pre výchovu a vzdelávanie „svojich“ žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a aktívne sa doteraz zapojili do viacerých projektov, ktoré súviseli s ich podporou. Tieto projekty zakaždým viedli k zlepšeniu školského výkonu žiakov, avšak prekážkou ich ďalšieho progresu je dočasnosť projektu, ktorá vedie k sklamaniu a následnému zníženiu efektu dovtedy realizovaných aktivít, a to zvlášť v prípadoch, kedy je potrebná dlhodobá podpora žiaka.

Naštartované ozdravné procesy tak prinášajú, z hľadiska dlhodobej spoločenskej perspektívy, nižší efekt, ako sa očakávalo. Stretnutia sa zúčastnili aj Mgr. Viktor Teru a Ing. Stanislava Dzuríková z Roma Education Fund, ktorí sa zapojili do diskusie informáciami o prebiehajúcich projektoch aj o výzvach, s ktorými sa pri ich aplikácii stretli. Stretnutie prinieslo mnoho podnetov pre pregraduálnu prípravu budúcich učiteľov, medzi ktoré patrí napríklad aj zvyšovanie zručností súvisiacich s efektívnou podporou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a vnímanie ich špecifických potrieb. Všetci, ktorí

sa stretnutia zúčastnili, sa zhodli na tom, že pre vytvorenie šance na zmenu životného príbehu žiaka, ktorý je u týchto detí významne determinovaný sociálnym prostredím, je potrebné dlhodobé výchovné pôsobenie, aktívne vedenie učiteľom, resp. mentorom, osobná angažovanosť učiteľa, vytvorenie vzťahu s osobou, ktorá bude žiaka aktívne viesť, teda mentorom, vytvorenie podnetnej sociálnej siete a systémová (a systematická) finančná podpora.

Mgr. Hedviga HAFIČOVÁ, PhD.
Mgr. Tatiana DUBAYOVÁ, PhD.
PF PU
Foto: autori

DRUHÁ ETAPA ROZVOJA CENTRA EDUKÁCIE A POPULARIZÁCIE TECHNIKY FHPV

Oddelenie techniky Katedry fyziky, matematiky a techniky FHPV PU v Prešove prostredníctvom grantového projektu KEGA vo svojich učebných priestoroch zriadilo a do prevádzky v marci 2017 uviedlo Centrum edukácie a popularizácie techniky (CEPT). Zriadením CEPT boli vytvorené počiatkové, pritom netradičné podmienky na vzdelávanie nielen svojich študentov, ale aj žiakov ZŠ a ich učiteľov. Cieľom nadväzujúceho projektu KEGA – CEPT II (2018 až 2020) je uskutočniť dostavbu didaktického prostredia centra a zvýšiť atraktivnosť ponúkaných aktivít.

Spolupráca riešiteľských tímov projektu KEGA pod vedením prof. PaedDr. J. Pavelku, CSc., z FHPV PU v Prešove, a prof. Ing. S. Pavlenka, CSc., z FVT v Prešove TU v Košiciach, aj v 2. roku riešenia projektu KEGA úspešne pokračuje. CEPT FHPV PU v Prešove ako jedinečné a neobvyklé vzdelávacie a popularizačné centrum nielen v rámci SR, ČR ale aj v okolitých krajinách za účelom výučby a exkurzií doposiaľ navštívilo 970 žiakov zo ZŠ prešovského a košického regiónu. K aktivitám CEPT patrí aj organizovanie Metodického dňa pre učiteľov techniky v spolupráci s OŠ MÚ v Prešove, workshopu pre učiteľov techniky prítomných počas konania 9. ročníka krajského kola technickej olympiády, ako aj popularizačná činnosť realizovaná prostredníctvom sprístupňovania

informácií o CEPT na webstránke CEPT. Ďalej sú to aktivity usporadúvané v rámci Týždňa vedy a techniky, Dní otvorených dverí na PU, tvorba pomocných didaktických materiálov pre učiteľov techniky, ako aj tlač a distribúcia popularizačných záložiek, letákov, skladačiek a plagátov.

Od januára 2019 sa v CEPT uskutočnili reorganizačné práce, vďaka ktorým k 22 jestvujúcim tematickým pracoviskám pribudli pracoviská na vykonávanie vybraných remeselných činností (tkáčstvo, drotárstvo, kožiarstvo a hrnčiarstvo). Z pridelennej finančnej dotácie KEGA boli zakúpené ďalšie prístroje a zariadenia, ktoré ako funkčné 3D učebné pomôcky rozšírili ponuku CEPT na realizáciu vzdelávacích aktivít prepojených s bádateľským a zážitkovým učeníom sa.

V snahe riešiteľov projektu KEGA je a naďalej bude zveľaďovať didaktické prostredie CEPT a rozširovať jeho popularizačné a vzdelávacie aktivity. Finančné dotácie na projekt KEGA sú však obmedzené tak svojou výškou, ako aj dobou riešenia projektu. Z uvedených dôvodov bolo listom oslovených niekoľko firiem. Rozhodnutie podporiť aktivity CEPT zatiaľ prijal pán Ing. M. Major, riaditeľ firmy Whirlpool Slovakia spol. s r. o. z Popradu, ktorá zmluvne darovala CEPT dve automatické práčky a pani PaedDr. S. Manduláková, PhD., riaditeľka EDUCTECH n. o. z Vranova nad Topľou, ktorá značnou finančnou čiastkou podporila vydanie pripravovanej vedeckej monografie. Obidvom menovaným aj týmto vyjadrujeme naše úprimné poďakovanie. Vysoko aktuálna spoločenská potreba profesne orientovať mládež

na poznávanie vedy, techniky a štúdium techniky v posledných 20 rokoch avizuje nedostatok kvalifikovaných pracovníkov technických odborov v priemyselnej výrobe a v službách s technickým zameraním. Za týmto účelom vládne a rezortné orgány SR, rôzne inštitúcie, médiá, firmy, združenia, vysoké a stredné školy či jednotlivci investovali do množstva rozmanitých aktivít so spoločným cieľom popularizovať vedu, techniku a vzdelávanie k technike. Doteraz celkový objem investovaných prostriedkov do týchto aktivít na Slovensku predstavuje desiatky až stovky miliónov eur. Otázne je, či vynaložené finančné prostriedky a pre daný účel zriadené centrá a inštitúcie (napr. Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti, od r. 2007), množstvo realizovaných podujatí a aktivít a spoločné snaženie všetkých zainteresovaných strán počas obdobia posledných 10 až 20 rokov vyvolali v povedomí širokej verejnosti a najmä u žiakov základných a stredných škôl záujem o vedu, techniku a technické vzdelávanie a tiež pochopenie, že bez podpo-

ry a intenzívneho rozvoja vedy, techniky a vzdelávania k technike nie je možné zabezpečiť želiteľnú mieru spoločenského pokroku, konkurencieschopnosť Slovenska v medzinárodnom priestore a zvyšovať kvalitu života občanov SR. Problematika skúmania príčin a vplyvov na záujem/nezáujem žiakov o vedu, techniku a štúdium techniky bola ťažiskovou pre časť kolektívu riešiteľov projektu KEPA (prof. PaedDr. J. Pavelka, CSc., a PaedDr. J. Šoltés,

PhD), ktorí sa v rámci aktivít CEPT v spolupráci s prof. PaedDr. M. Ďurišom, CSc., z FPV UMB v B. Bystrici, doc. PaedDr. V. Tomkovou, PhD., z PF UKF v Nitre a prof. PaedDr. J. Honzíkovicou, PhD., z PF ZČU v Plzni (ČR) podujali na uskutočnenie empirického výskumu. Hlavnými cieľmi empirického výskumu bolo skúmať, ktoré faktory ovplyvňujú záujem, resp. nezáujem žiakov pri ich rozhodovaní a výbere ďalšieho štúdia na stredných školách a identifikovať súčasný stav a možné príčiny (javy), ktoré ovplyvňujú záujem žiakov o vedu, techniku a technické vzdelávanie. Predmetom výskumu, administrovaného v období od 10. 1. 2019 do 25. 2. 2019, boli žiaci 8. a 9. roč. ZŠ, vzorku výskumu tvorilo 2 199 respondentov z regiónov SR a 577 respondentov z ČR. Výsledky výskumu budú publikované prostredníctvom vedeckej monografie s názvom Záujem žiakov základných škôl o technickú činnosť a technické vzdelávanie, ktorá je v štádiu tlače.

prof. PaedDr. Jozef PAVELKU, CSc.
FHPV PU

ROZHOVOR S OSOBNOSŤOU PREŠOVSKÉHO NOVEMBRA '89

Doc. PhDr. Ľudovít Petraško, PhD., sa narodil v roku 1949 v Šarišských Lúkach. Študoval nemčinu a slovenčinu na FF UPJŠ v Prešove, posledné štyri semestre vo východonemeckom Rostocku. Pôsobil ako odborný pracovník v múzeu aj vedeckej knižnici, vydavateľský redaktor, v slobodnom povolání, od r. 1990 ako vysokoškolský učiteľ na Katedre germanistiky FF UPJŠ. Od septembra 2019 je na dôchodku. Publikoval prózu vrátane dvoch kníh povestí, vo Vydavateľstve PU štúdie o slovensko-nemeckých (nielen) literárnych vzťahoch (nem. Hamburg 2015), literárnu čítanku o Prešove, dva tituly z regionálnej histórie, výber z literárnych recenzií. Prekladá z nemčiny a angličtiny prózu a dramatické texty, pôsobí ako editor. Spolupracuje s médiami, je autorom rozhlasových hier a jednej televíznej, publikuje v literárnych periodikách aj dennej tlači.

**Pôsobili ste v novembri 1989
na prešovskej Filozofickej fakulte?**

Na Filozofickú fakultu som prišiel až o rok neskôr, osemnásť rokov po skončení štúdií. Dôvodom bolo to, že ako syn politického väzňa z 50. rokov som nebol vhodný. Okrem toho som sa na promóciu prezentoval prejavom, ktorý označili za antisocialistický. Nepodaľoval som sa v ňom strane, proste som na to nevidel dôvod. Písal sa rok 1972, „normalizačná“ mašina sa už krútila na plné obrátky. Aj preto si nemyslím, že som veľa stratil tým, že som germanistiku pestoval skôr ako hobby.

**Boli ste priamym účastníkom udalostí
novembra 1989, aké sú vaše spomienky
na toto obdobie?**

Nepochyboval som o tom, že komunizmus sa raz skončí. Nazdal som sa však, že bude pomaly, postupne odumierať, nepočítal som s tým, že sa jeho konca dožijem. Čo prišlo, pokladal som priam za zjavenie. Samozrejme, chvíľu trvalo, kým revolúcia dorazila aj

**„Nepochyboval som
o tom, že sa komunizmus
raz skončí...“**

do Prešova. Asi o týždeň, v sobotu sa nás zopár spontánne zišlo pred divadlom. Bolo na to treba zrejme istú odvahu, z balkóna Savoya nás filmovala eštébé. Ani v nasledujúcich dňoch nedostali ešte udalosti rýchly spád. V divadle sa miesto predstavení, o ktoré odrazu nebol záujem, konali diskusie, nemastné-neslané, ľudia si ešte nezvykli, že môžu hovoriť – o čomkoľvek. Vtedy vznikla v Prešove odnož občianskej iniciatívy Verejnosť proti násiliu. Ustanovili ma za tlačového tajomníka, formuloval som stanoviská pre verejnosť.

**A čo študenti, akú úlohu zohrávali
v týchto udalostiach?**

Nijakú, totiž spočiatku. Naopak, ešte v prvých dňoch sa v Prešovských novinách, orgáne okresného výboru komunistov, objavilo ich údajné stanovisko k udalostiam v Prahe, odsudzovali vyčítanie protisocialistických živlov (samozrejme, spísali ho iní a inde). Nemožno sa im ani čudovať, dvadsať rokov tu vládla strana prostredníctvom svojich nohsledov vskutku tvrdou rukou. A práve tak i v meste, ktoré sa, zdá sa, dodnes nezbaavilo tejto záťaže. Čo sa na oboch fakultách dialo ďalej, som sledoval zvonku, netušil som, že sa raz ocitnem v tomto prostredí. Vlastne som mal iné ambície. Každopádne zásluhnú úlohu zohral časopis Zmena, ktorú študenti začali vydávať podľa bratislavského vzoru a na prekvapujúco profesionálnej

úrovni. Šéfoval jej Miro Ondirko, medzi spolupracovníkov patrili napríklad dnešný televízny zabávač Marcel Forgáč. Ľudia sa o noviny priam trhali, Prešovské ostávali naďalej v rukách komunistov.

Kde sa vlastne v Prešove konali mítingy?

Práve tam, na priestranstve pred hotelom Savoy. Nemal som rád to miesto, na Prvého mája, za komunizmu najväčší sviatok, tam bola postavená tribúna, okolo ktorej

sa valili nakomandované jasnúce davy. Najväčšieho mítingu, s Václavom Havlom v mestskej hale, som sa však nezúčastnil. Odskočil som si do Berlína, kde sa všetko začalo. Odlúpil som si z múru, ktorý medzičasom padol, z jednej i druhej strany. Na západnú som prešiel už bez požehnania našich úradov.

Mali ste nejakú konkrétnu úlohu na týchto mítingoch?

Raz či dvakrát som moderoval,

raz ma poslali rečníť do ktoréhosi podniku. Lenže málo som vedel o tom, čo týchto ľudí trápi, akú zmenu očakávajú, žil som, napriek všetkému, akoby v bubline. Vystupoval som skôr v médiách, najviac v Slobodnej Európe. Naša spolupráca, ktorá sa začala pár rokov predtým, sa legalizovala hneď v prvých dňoch. Onú štvavú vysielacku v Mníchove financovala podľa našej propagandy CIA. O mňa každopádne nemali záujem.

Aká udalosť alebo moment vám najviac utkveli v pamäti?

Pravdepodobne Štedrý večer 1989. Mrzli sme pred Savoyom, ľudia nosili potraviny pre trpiacich Rumunov. V pamäti mi utkvelo dievčatko, ktoré sa, na mierny nátlak mamy, vzdalo čokolády spod stromčeka, bola západonemecká, v tom čase teda nanajvýš atraktívna. Aj z kostola prišli – polnočná sa konala o dve hodiny skôr, každý ju chcel vidieť ešte aj v televízii, kde sa vysielala vôbec prvý raz. A pán

Fotografie:

MVDR. PETER KALENSKÝ (1961)

Fotografovať začal ako pionier fotoaparátom Pionýr (pre neskôr narodených: do roku 1989 bolo v pionierskej organizácii 99% detí).

Venoval sa amatérskej fotografii prírody, študentského divadla, reportáži, a športu, publikoval v dennej tlači, kalendároch, časopisoch. Počas štúdia na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach viedol na internáte fotografický krúžok pod hlavičkou SZM (pre neskôr narodených: Socialistický zväz mládeže). Zúčastňoval sa fotografických amatérskych a študentských súťaží od okresnej po celoslovenskú úroveň.

Zručnosti z fotografie pri nízkej hladine svetla nadobudnuté na festivaloch študentského divadla Akademický Prešov uplatnil aj pri fotografovaní zo zhromaždení v novembri a decembri 1989 v Prešove. Výber z nich si momentálne môžete prezrieť v Univerzitnej knižnici Prešovskej univerzity.

farár požehnal potraviny, skôr ako sme ich vypravili na cestu. Potreba pomôcť tým, ktorí sú na tom horšie, bola neuveriteľná. Dlhو nám nevydržala – dalo sa čakať.

V rámci pozitívnych zmien, ktoré tieto udalosti priniesli, akú ste ocenili najviac?

Možnosť cestovať, kamkoľvek. Slobodne hovoriť, bez strachu, že ma ktosi udá. Mať slobodný prístup k informáciám. Môcť vskutku voliť. Nie je toho málo, aj napriek marazmu, v akom žijeme a ako sa o ňom v týchto dňoch dozvedáme. Kto by sa ho bol aj nazdal v tých vzrušujúcich dňoch?

Čo by ste chceli študentom Prešovskej univerzity odkázať?

Aby všetko toto, čo som uviedol vyššie, nepokladali za samozrejmosť, akoby to tu bolo odjakživa. A aby si to aj náležite vážili, zmysluplne využívali možnosti, kedysi netušené, aké sa im dnes núkajú.

Zhovárala sa
Mgr. Veronika DRÁBOVÁ
Foto: MVDR. Peter KALENSKÝ

ÚSPEŠNÝ ABSOLVENT FILOZOFICKEJ FAKULTY

Viliam Zahorčák v tomto roku oslávil svoje okrúhle životné jubileum 60 rokov. Okrem vysokoškolského štúdia na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove, v rokoch 1978 až 1983, a okrem základnej vojenskej služby bol jeho produktívny život spojený s Michalovcami a so školstvom. Po absolvovaní štátnych záverečných skúšok z učiteľského odboru slovenský jazyk – dejepis začínal ako učiteľ na jednej zo základných škôl v Michalovciach. Od roku 1986 bol členom pedagogického kolektívu michalovského Gymnázia Pavla Horova, kde predtým aj študoval a zmaturoval. V roku 2001 bol na základe výberového konania Radou školy Gymnázia P. Horova zvolený do funkcie riaditeľa školy. V komunálnych voľbách v decembri 2006 rozhodli občania mesta Michalovce o jeho zvolení za primátora mesta, čo stále považuje nielen za veľkú česť a za svoj najväčší osobný úspech, ale aj za záväzok urobiť všetko, čo je v jeho silách, aby sa mesto všestranne rozvíjalo. Jeho úsilie ocenili aj Michalovčania, keď ho v roku 2018 už po štvrtýkrát za sebou zvolili za svojho primátora. Rovnako už štvrté volebné obdobie zastáva funkciu poslanca Košického samosprávneho kraja. V súčasnosti mu jeho pracovné povinnosti neumožňujú naplno sa venovať záľubám, ku ktorým patrí hlavne šport, všetky druhy umenia, no najmä literatúra a film.

Čo vás motivovalo prísť študovať na Filozofickú fakultu Prešovskej univerzity v Prešove?

Už od detstva ma zaujímala história, ktorej som sa neskôr chcel venovať intenzívnejšie. Keďže najbližšie k Michalovciam ju bolo možné študovať v Prešove, vybral som si Filozofickú fakultu vtedajšej UPJŠ, kde sa vtedy dala študovať len v kombinácii so slovenským jazykom a literatúrou alebo s ruským jazykom. Vybral som si prvú možnosť a keďže som uspel v prijímacom konaní, od roku 1978 do roku 1983 som sa stal študentom tejto fakulty.

Čo bolo dôvodom výberu práve danej fakulty, prípadne konkrétneho odboru?

Výber fakulty u mňa súvisel aj s mojou túžbou učiť na strednej

škole. V čase, kedy som sa rozhodoval, panoval názor (neskôr som sa presvedčil, že neopodstatnený), že študenti filozofickej fakulty sú viac pripravovaní na prácu na stredných školách ako študenti pedagogických fakúlt. Z toho dôvodu, keďže v tých časoch sa absolventi škôl na konkrétne pracoviská zaraďovali, pramenil aj názor, že sú istým spôsobom tiež uprednostňovaní pri umiestňovaní na konkrétne pracovisko. Už počas štúdia som sa presvedčil, že toto tvrdenie platilo len pri niektorých aprobáciách, tá, ktorú som študoval ja, umožňovala neskôršie pôsobenie tak na základnej, ako aj na strednej škole, čo sa mi potvrdilo aj v praxi. Slovenský jazyk a literatúru som uprednostnil pred ruským jazykom preto, lebo som mal k nemu bližší vzťah. Osobitne k literatúre, od detstva som veľa čítal a mal som v tom čase už aj skúsenosti s interpretáciami ume-

leckých textov. Ruský jazyk, ktorý bol v tom čase, na rozdiel od rokov predtým i potom, druhou jedinou možnosťou, ma z viacerých dôvodov nelákal. Takže ak som chcel na FF UPJŠ študovať dejepis, muselo to byť v kombinácii so slovenským jazykom.

Ako si spomínate na vaše vysokoškolské štúdium?

Spomienky mám krásne na všetko. Na štúdium, na fakultu, na pedagógov aj spolužiakov, na internát aj na Prešov. Boli sme mladí, plní elánu a Prešov bol krásnym mestom, kde bolo veľa mladých ľudí, mestom, ktoré poskytovalo veľa rôznorodých možností. Mali sme prevažne veľmi dobrých a náročných pedagógov, z ktorých väčšina bola empatická, vidiaca v nás viac budúcich kolegov ako študentov, takže aj štúdium

bolo popri svojej náročnosti vcelku príjemné. Svoje čaro mal aj život na internáte so svojimi dobovými obmedzeniami a prekážkami, ktoré sme sa rýchlo naučili obchádzať či prekonávať. Aj to, čo sa zo začiatku javilo ako nepríjemné a otravné, sa neskôr ukázalo ako veľmi príjemné. Ako príklad uvidím nácvik spartakiády v roku 1980. Zimné večerné až nočné nácviky výlučne chlapcov v chladnej nafukovacej hale, ktorým sme sa vyhýbali až do takej miery, že sme boli na vážnom pohovore pri pánovi dekanovi, už v jari vystriedali nácviky vedno s dievčatami, na ktoré sme sa potom, naopak, nielen veľmi tešili, ale aj robili všetko preto, aby nás vybrali do Prahy na strahovské finále, ktoré bolo pre nás všetkých po každej stránke veľkým zážitkom.

V čom vás na vašu profesijnú dráhu pripravilo štúdium na Filozofickej fakulte?

Dovolím si povedať, že Filozofická

fakulta ma na pedagogickú prácu pripravila veľmi dobre. Vďaka tomu som získal odborný prehľad a bezpečnú orientáciu vo viacerých oblastiach, osobitne v histórii ľudstva, v histórii Slovenska a v slovenskej i svetovej literatúre. Určite som hlavne vďaka tomu bez väčších problémov učil na základnej škole i na gymnáziu, kde som sa popri tom z riadiacich pozícií, ktoré som zastával, podieľal aj na metodických postupoch nielen vo svojich, ale aj vo viacerých iných vyučovacích predmetoch.

Ako vás štúdium obohatilo?

Okrem odbornosti ma štúdium obohatilo aj o spoznanie množstva výnimočných ľudí tak z radov pedagógov, ako aj z radov spolužiakov. Vďaka exkurziám a letným aktivitám som mal možnosť spoznať viaceré miesta vtedajšieho Československa i Európy. Vďaka mnohým mimoškolským aktivitám som mohol nahliadnuť

aj do amatérskeho umeleckého a rozhlasového sveta.

Čo by ste chceli študentom Prešovskej univerzity odkázať, možno zapísať? Aký je váš recept na úspech?

Na fakultu, ktorej som absolventom, som hrdý a som presvedčený, že na ňu budú hrdí aj oni. Keďže mnohí terajší pedagógovia sú moji spolužiaci, ktorých poznám odborné aj ľudsky, som presvedčený, že škola v nich má osobnosti, na ktoré budú dnešní študenti radi spomínať, čo im aj úprimne želám. Zároveň im želám, aby ich štúdium bavilo a plne uspokojovalo a aby si dokázali rozumne užiť všetko krásne, čo vysokoškolský život hojne prináša. Čo sa týka receptu na úspech, ja nijaký nemám. Vždy som mal však zásadu nezľaknúť sa príležitosti a prijať výzvy, ktoré život raz za čas ponúkne.

Zhovárala sa
Mgr. Veronika DRÁBOVÁ
Foto: archív absolventa

INTERNÍ DOKTORANTI NA ERASMUS+ POBYTE

Mgr. Dávid Miško a Mgr. Matúš Vagaš, interní doktorandi Katedry manažerskej psychológie a Katedry manažmentu Fakulty manažmentu PU, absolvovali v letných mesiacoch jún – august 2019 prostredníctvom programu ERASMUS+ dvojmesačnú stáž v Krakove na Fakulte poľnohospodárstva a ekonomiky Poľnohospodárskej univerzity v Krakove.

prodekanom pre vzdelanie Fakulty poľnohospodárstva a ekonomiky, pracovali na rozvoji vyučovacích procesov, tvorbe vedeckových skumných výstupov, aplikácii pedagogických prístupov na vyučovacích hodinách a zoznamovaní sa s fakultou ako celkom.

Spoluprácou našej fakulty s Fakultou poľnohospodárstva a ekonomiky sa študentom doktorandského štúdia podarilo otvoriť nové možnosti našim študentom v rámci programu ERASMUS+.

Mgr. Matúš VAGAŠ
Mgr. Dávid MIŠKO
interní doktorandi FM PU

Fakulta poľnohospodárstva a ekonomiky púšťa do sveta odborníkov v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, záhradníctva, biológie, šľachtenia zvierat, veterinárnej medicíny, ochrany životného prostredia, biotechnológie, geodézie, environmentálneho inžinierstva, krajinskej architektúry, potravinárskej technológie, komoditnej vedy, technológie a výrobného inžinierstva, ale aj ekonómie a manažmentu. Poľnohospodárska fakulta poskytla základ pre Poľnohospodársku akadémiu v Krakove, založenú v roku 1953, a zohrala kľúčovú úlohu pri vzdelávaní študentov a výskumných pracovníkov, ktorí výrazne prispeli k rozvoju univerzity a vytvoreniu ďalších fakúlt v jej štruktúre.

Interní doktorandi sa podieľali na detailnom uvedení do vyučovacích procesov fakulty, participovali na hodinách so zameraním na manažment a ekonomiku, zdieľali spoločné myšlienky v rámci fakultných stretnutí s mentorom stáže Andrejom Krasnodebskim,

TROJMESAČNÁ PRAX ŠTUDENTKY TURIZMU NA SARDÍNII

Študentka študijného odboru turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na Fakulte manažmentu PU, Dominika Hybenová, absolvovala trojmesačnú zahraničnú prax na talianskom ostrove Sardínia v zálive Golfo di Orosei.

Začiatky sú najťažšie, a tak to bolo aj na začiatku mojej praxe. Musela som si zvyknúť na štýl práce Talianov, ich zvyky a spôsob života. Začalo to celkom zaujímavo. Už na začiatku štúdia som uvažovala nad praxou v Grécku, ale keďže po prvom ročníku som prešvihla termín podania prihlášky, šancu som už nemala. V druhom ročníku ma však zaujala možnosť absolvovať prax v Taliansku, keďže Taliansko je jedna z mojich obľúbených krajín. A tak som neváhala a chopila sa príležitosti. Vybavovanie prebehlo veľmi rýchlo. Ani neviem ako, hneď som absolvovala pohovor v agentúre Europe3000 Human Resources Agency. Tá preverila úroveň angličtiny všetkých uchádzačov a zároveň zisťovala, či sme už niekde pracovali. Celý pohovor prebiehal cez Skype a trval necelých 10 minút. Bolo nás celkovo sedem, ktorí sme boli do Talianska prijatí a ktorí sme sa po úspešnom pohovore stretli pred dverami kancelárie pani prodektorky Mgr. Evy Benkovej, PhD. Navzájom sme sa zoznámili, vymenili si kontakty a všetko sme spolu riešili cez správy v Messengeri. Moju prax som po menších

zmenách destinácie nakoniec absolvovala na talianskom ostrove Sardínia v zálive Golfo di Orosei v rezorte ITI MARINA, blízko mestečka Orosei. To bolo od hotela vzdialené 3 km. Z Fakulty manažmentu PU sme na Sardíniu išli 3 dievčatá, dve dievčatá z Ukrajiny a ja. Na ubytovanie sme prišli veľmi neskoro v noci. Boli sme unavené a v prvom momente z podmienok ubytovania prekvapení, pretože ubytovanie bolo veľmi jednoduché. No ráno sme po vyspatí zistili, že máme všetko, čo potrebujeme. Prvé dni som zažívala menší jazykový šok, keďže nikdy pred tým som sa taliančinu neučila a personál rozprával iba taliansky. V práci nám prvé týždne všetko vysvetľovali, naučili sme sa základné slová, neskôr sme vedeli už aj názvy príborov, prestierania a na konci sme si rozumeli úplne. Našou úlohou bolo debarasovať použité tanieri, po čase aj poháre. Na konci praxe sme už chystali riad na raňajky, obedy i večere. A tak ako všetci čašníci v 4* hoteloch sme umývali podlahy, pulírovali príbory a poháre. Pracovali sme na tri smeny (ráno, na obed a večer) šesť dní v týždni.

Siedmy deň sme mali vždy voľno. Ťažko sa to vysvetľuje, ale talianska náтура nám dosť znepríjemňovala prácu. Nie nadarmo sa hovorí „hovoríš ako Talian“. Je to preto, lebo Taliani nevedia vysvetľovať a rozmýšľať o jednoduchých veciach, ale zbytočne komplikujú vzniknuté situácie. Ďalším ich mínusom je, že radi rozoberajú osobný život, či už svojich priateľov, alebo úplne cudzích ľudí, ako sme boli my. Nikdy sa nesnažte udržať vzťah na pracovisku v tajnosti, oni to aj tak zistia ☺. Taliani sú raz takí, žijú vo veľkých skupinách priateľov, radi sa zabávajú a užívajú si život. Z vlastnej skúsenosti vám všetkým môžem prax v Taliansku len odporučiť. Naučí vás to nielen sebazapreniu a pevnej vôli pri učení sa nového jazyka a zvládání psychického a fyzického náporu v práci, ale aj prekonať svoju hranicu komfortu a vedieť sa presadiť v kolektíve. Získate tiež nové kontakty a kamarátstva na celý život.

Dominika HYBENOVÁ
študentka FM PU

ERASMUS+ STÁŽE ŠTUDENTOV FZO

KATEDRA FYZIOTERAPIE

PRAHA

V rámci programu Erasmus+ sme absolvovali stáž v Ústřední vojenské nemocnici v Prahe, ktorá je hlavným zdravotníckym zariadením pre armádu Českej republiky, ale je otvorená tiež pre širokú verejnosť.

Hlavným cieľom našej stáže, ktorá trvala od 3. júna do 3. septembra 2019, bolo získať čo najviac teoretických a praktických poznatkov a taktiež využiť naše doterajšie skúsenosti v cudzom prostredí. Počas pobytu sme vystriedali viacero oddelení. Konkrétne išlo o kliniku ortopédie, neurochirurgickú a neuroonkologickú kliniku, oddelenie rehabilitácií a fyzikálnej medicíny, neurologické oddelenie a nakoniec aj oddelenie následnej rehabilitačnej starostlivosti. Pracovná doba nám zvyčajne začínala o ôsmej ráno. Na každom oddelení sme pracovali

pod dohľadom skúseného fyzioterapeuta. Vždy po nástupe na nové oddelenie sme boli poučení o najčastejších diagnózach na danom mieste a o postupe ich rehabilitácie. Nasledujúce dni sme pracovali už aj samostatne. Mali sme možnosť vidieť mnoho metódik, ako napríklad McKenzie, ktorá sa používala hlavne na neurológii pri pacientoch s vertebrogénnym algickým syndrómom. Ďalej nás veľmi zaujala metódika PNF, ktorá sa využívala takmer na všetkých oddeleniach. Mali sme tiež možnosť vyskúšať si rôzne prístroje, a to napr. Zebris a Redcord

– prístroje na funkčnú elektrostimuláciu. Naši kolegovia boli veľmi ochotní nám pomôcť v každej situácii. Na každom oddelení sme sa snažili naučiť čo najviac. Nemocnica prekonala naše očakávania vo všetkých ohľadoch. Boli sme maximálne spokojní po všetkých stránkach. Stáž v tejto nemocnici odporúčame všetkým študentom fyzioterapie.

PhDr. Katarína URBANOVÁ
FZO PU
Jozef BLICHÁR, Tomáš KIČURA
študenti FZO PU

KLIMOVCE

V rámci programu Erasmus+ sme sa v čase od 3. júna do 3. augusta 2019 zúčastnili stáže v Sanatóriu Klimkovice v Českej republike.

Naším prvým pracoviskom sa stala detská časť – ergoterapia. Práca s detskými pacientmi bola nesmierne náročná, nakoľko okrem imobility boli aj mentálne postihnutí. Všetci kolegovia a vedúci nás brali ako rovnocenných, nemuseli sme sa báť čokoľvek opýtať, ak sme niečomu nerozumeli alebo ak sme čosi potrebovali. Veľmi obohacujúce bolo vedenie k samostatnosti v terapii, vyskúšali sme si rôzne rehabilitačné programy, ktoré zariadenie ponúka v rámci terapie detí. Po 2 týždňoch na úseku ergoterapie sme sa presunuli na iný úsek so špeciálnym programom, ktorý poskytovalo

dané pracovisko. V rámci ďalších pracovísk sme si vyskúšali rôzne terapie – cvičenia v bazénoch, ILTV (individuálna liečebná telesná výchova), balančné centrum, skupinové cvičenia, elektroterapia. Práca na detskom oddelení bola zaujímavá. Pracovali sme tu 7 týždňov. Posledné 2 týždne sme maliv prax na oddelení dospelých. Tu bola práca o poznanie lepšia, lebo títo pacienti boli vždy ochotní s fyzioterapeutom spolupracovať na rozdiel od detí. Na oddelení dospelých sme sa oboznámili so špeciálnymi programami – skupinové cvičenia v bazénoch, elektroterapia a iné. Samozrejme, človek potrebuje aj vypnúť

od práce a oddýchnuť si alebo sa zabaviť. Týchto možností je v Klimkoviciach a blízkej Ostrave mnoho. Blízko ubytovania je škola, ktorá má prístupný športový areál, sú tam tiež reštaurácie, prírodné aj umelé kúpaliská, nákupne strediská, kiná a rôzne festivalové podujatia. Naše dojmy zo stáže v tomto zariadení sú pozitívne. Ďakujeme za túto príležitosť. Túto skúsenosť by sme odporučili každému, kto študuje odbor fyzioterapie.

PhDr. Katarína URBANOVÁ
FZO PU
Marek ORSÁGH, Martin BJALKO
študenti FZO PU

HRADEC KRÁLOVÉ

V rámci Erasmus+ mobility sme sa rozhodli zúčastniť dvojmesačnej pracovnej stáže, ktorú sme absolvovali počas našich letných prázdnin. Vycestovali sme do mesta Hradec Králové, kde sme mali možnosť pracovať v jednej z najväčších nemocníc v Českej republike, vo Fakultnej nemocnici Hradec Králové.

Našu stáž sme začali na neurologickej klinike. Veľmi milo nás prekvapil kolektív zamestnancov a ich ochota nám čokoľvek vysvetliť a ukázať. Skvelou skúsenosťou pre nás bolo, že sme mohli vidieť, ako do procesu rekonvalescencie pacientov vstupujú ergoterapeuti a logopédi, keďže na Slovensku sme sa s takýmto postupom zatiaľ nestretli. Okúsili sme si aj prácu na neurochirurgickej klinike, kde sme pracovali najmä na oddelení JIS s pacientmi s mnohopočetnými poraneniami. Na tomto oddelení sme mali možnosť byť súčasťou operácie.

Prešli sme si tiež oddelenie ortopedie a oddelenie infekčných chorôb, na ktorom sme sa stretli s európskou raritou, s pacientkou trpiacou ochorením morbus We-
rldnig-Hoffmann vo veku 22 rokov,

pričom 95 % detí s týmto ochorením umiera do 18. mesiaca života. Ďalej sme si vyskúšali prácu na oddelení chirurgie a traumatológie, kde sme mali možnosť vidieť stavy po vážnych autonehodách a úrazoch.

Väčšina pacientov absolvovala neje-
den operačný zákrok, a teda práca fyzioterapeutov na tomto oddelení je nevyhnutnou súčasťou pri rýchlejšom zotavovaní pacientov a ich zaradení do bežného života. Oddelenie chirurgie zahŕňa aj samostatné oddelenie kardiochirurgie, kde ležia pacienti so srdcovocievnyimi ochoreniami po operačných zákrokoch, z ktorých zaujímavým pre nás bola práve Rossova operácia. náš posledný týždeň stáže sme strávili na detskom oddelení. V rámci detskej kliniky sme sa stretli s deťmi od tých najmenších na oddelení nedonosených detí až po tie väčšie, ktoré boli

prevažne na oddeleniach detskej traumatológie a onkológie. V poobedňajších hodinách sme chodili s fyzioterapeutmi aj na pôrodnické oddelenie, kde mali pre prvorodičky pripravenú prednášku o tom, ako správne manipulovať s dieťaťom. Vo voľnom čase sme spoznávali krásy mesta. Zavítali sme aj do obrieho akvária a taktiež si obzreli mesto z výšky, a to konkrétne z Bielej veže, ktorá sa nachádza v centre mesta na námestí. Pobyt v zahraničí znamenal pre nás vystúpenie z komfortnej zóny, naučili sme sa samostatnosti a väčšej zodpovednosti pri našej profesii. Ak uvažuješ o využití možnosti odbornej stáže, tak neváhaj. My neľutujeme a šli by sme do toho znova!

PhDr. Katarína URBANOVÁ, FZO PU
Kristína DILIKOVÁ, Natália ŠPILÁKOVÁ
študenti FZO PU

KATEDRA OŠETROVATELSTVA

BRNO

Počas semestra nástienky našej alma mater zdobili plagáty, ktoré hlásali: POĎ VON! Táto možnosť výmenného pobytu v zahraničí v rámci programu Erasmus+ nás natolko zaujala, že sme sa začali o program viac zaujímať. Očarilo nás Brno, a to svojím európskym významom a nemocnicou s veľkým výberom pracovísk.

Rozhodli sme sa konkrétne pre Klinikú úrazovej chirurgie a Klinikú popálenín a plastickej chirurgie FN Brno, v ktorej sme nakoniec stážovali. V prvý pracovný deň sme absolvovali stretnutie s koordinátorom v nemocnici. Pracovali sme pod vedením sestier jednotlivých pracovných úsekov, ktoré k nám pristupovali ako k budúcim kolegyniam a poskytli nám priestor na kritické myslenie a samostatnú prácu. Vykonávali sme všetky odborné výkony v rámci našich kompetencií. Vždy sme sa však mohli na niekoho obrátiť v prípa-

de, ak sa vyskytol nejaký problém. Inak tomu nebolo ani na druhom pracovisku. Pracovali sme od pondelka do piatku v 8-hodinových zmenách, pod dohľadom úsekovej sestry a ostatných sestier. Poznatky, ktoré sme počas našej stáže nadobudli, nás veľmi obohatili. Víkendy patrili objavovaniu a zábave. Horúce leto si priam žiadalo relax pri vode s knihou v ruke. Historické centrum mesta nás zakaždým vtiahlo do víru nočného života aj každodenného ruchu veľkomesta. Hrad Špilberk, múzeá, Petrov atď., Brno je skutočne krásne mesto. Čo

dodať? Stáž nás prostredníctvom programu Erasmus+ motivovala nebáť sa a využiť príležitosti, ktoré život ponúka. Či už v profesijnom živote, alebo v osobnom raste. Bola to pre nás skvelá skúsenosť. A preto by sme rady odkázali všetkým študentom, ktorí ešte stále váhajú jediné – VYCESTUJ!

Antónia ŠČAVNICKÁ, Katarína PIROŠKOVÁ,
Zuzana POŠEFOVÁ
FZO PU
PhDr. Gabriela KURIPLACHOVÁ, PhD.
FZO PU

TÝŽDEŇ SPOZNÁVANIA SLOVENSKA

Prvý týždeň zimného semestra sme sa my, študenti Fakulty manažmentu, zúčastnili päťdňovej geografickej exkurzie po Slovensku. Našou úlohou bolo okrem odprezentovania najdôležitejších informácií o jednotlivých destináciách aj ich záverečné hodnotenie a tiež hodnotenie všetkých sprievodcov a marketingových pracovníkov, ktorí sa nám venovali.

Exkurziu sme začali mestom Kežmarok. To ponúka množstvo kultúrnych pamiatok, ako drevený kostol (zapísaný v zozname UNESCO) alebo mestský hrad, kde nás sprevádzala zanietená absolventka histórie Prešovskej univerzity. Tento deň sme taktiež navštívili aj chátrajúce kúpele Korytnica, ktoré majú nesmierny prírodný potenciál v podobe liečivých prameňov a okolitej prírody Nízkych Tatier. Konečnou zástavkou bola Banská Štiavnica, v ktorej sme po prezentácii pripravených referátov mali možnosť vo voľnom čase navštíviť miestne reštaurácie a kaviarne. Nasledujúci deň začal návštevou Banskej Štiavnice, kde naše kroky viedli do štôlny Bartolomej, pozemnej aj hlbinej expozície múzea. Prehliadková trasa nás previedla banským dielom zo 17. až 19. storočia a oboznámila nás s podmienkami, v ktorých museli baníci v minulosti pracovať. Chodby, ktoré boli kopané desaťročia, sme spolu s výkladom sprievodcu (bývalého strojného inžiniera, ktorý tu bol zamestnaný), stihli prejsť za necelé dve hodiny. Po prehliadke banského skanzenu naše kroky viedli do neďalekej Kremnice, kde bola naším cieľom štátna mincov-

ňa. Nazreli sme do modernej, novej výroby mincí, kde sa mince razia pre štáty z celého sveta, ale aj do historickej časti mincovne, kde sme mohli na vlastné oči vidieť historické postupy razenia mincí a plakiet. Túto našu prehliadku viedol mladý sprievodca Mário (študent Fakulty matematiky, fyziky a informatiky na Univerzite Komenského). Svoju úlohu sprievodcu zvládol bravúrne a všetkým nám ukázal „ako sa to má robiť“. Jeho výklad bol na veľmi profesionálnej a odbornej úrovni a nezaskočila ho žiadna z našich otázok. Práve jeho sme ohodnotili ako najlepšieho sprievodcu celej exkurzie. Poslednou zastávkou dňa boli kúpele Sklené Teplice, ktoré patria k najstarším na Slovensku.

V sprievode pani marketingovej manažérky sme nazreli do ubytovacích zariadení, kúpeľných domov a historickej kaviarne. A bolo nám umožnené okúpať sa v unikátnom prírodnom výtvore, ktorým je tzv. Parenica – termálny kúpeľ priamo v jaskyni, kde vyviera liečivá horúca voda. Veľmi pekným zážitkom bola návšteva mesta Trnava, ktorým nás sprevádzal autenticky oblečený sprievodca. Ten dokázal získať našu pozornosť svojím entuziazmom a príbehmi. Nezabudnuteľným zážitkom bola určite kaviareň Synagóga café, ktorá získala ocenenie najkrajšej zrekonštruovanej sakrálnnej stavby na Slovensku. Nezabudnuteľnou prehliadkou bola exkurzia vodného mlynu v obci

Tomášikovo. Výklad staršieho pána, správcu celého objektu, bol veľmi poučný a jeho päťdesiatročnú zanietenosť a horlivosť pre toto unikátne dielo sa nedalo prehliadnuť. Nehovoril len o samotnom mlyne, ale aj o strastiach a problémoch, ktoré sú s touto jedinečnou pamiatkou spojené.

Veľká vďaka patrí Fakulte manažmentu PU, ktorá nám túto exkurziu umožnila. No tá najväčšia vďaka patrí pani doktorke Mitříkovej, ktorá celú exkurziu zorganizovala a sama aj bravúrne viedla. Práve vďaka nej sme mohli počas týchto piatich dní spoznať prírodné destinácie a kultúrne pamiatky a mali možnosť vidieť v praxi marketingových manažérov a sprievodcov, ktorí sa s nami podelili o svoje skúsenosti a každodenné problémy. Priblížili nám realistickú situáciu v jednotlivých turistických destináciách.

Bc. Marián ŠUPEL a Bc. Lukáš PALÚCH
študenti FM PU

DIGAŇA: CHCEME ZABOJOVAŤ O MEDAILU

Volejbalisti VK MIRAD PU Prešov odštartovali v jeseni nový ročník extraligy i súbojov o Slovenský pohár. Po prvých kolách zápasov sa s trénerom Erikom Digaňom zhovárala Jana Palenčarová.

Tréner, s akými cieľmi vstúpil tím do novej sezóny 2019/2020?

Vzhľadom na všetky okolnosti sme sa v klube zhodli, že chceme zabojovať o prvú štvorku. Hráčsky káder sme vyskladali zo skúsených i mladých odchovancov, ktorým vypomáha jeden poľský legionár. Naša konkurencia v extralige posilnila. Ja však svojim hráčom verím. Majú potenciál bojovať o medaily.

Dostanú na ihrisku šancu aj mladí hráči?

Určite áno, je to jeden z mojich čiastkových cieľov. Chcem, aby zbierali maximum herného času. Na každej pozícii máme kombináciu skúseného hráča a mladý talent.

Má tím ambície zaútočiť neskôr v play-off aj na medailové pozície alebo to nie je otázka dňa?

Ako som spomínal, ambície máme stále vysoké. Tím, ktorý do extraligy nastupuje s tým, že si ide len zahrať, nepatrí do najvyššej súťaže. My chceme zabojovať o medailu.

Je pre vás prekvapením, že v Prešove dominujú menšinové športy ako volejbal a hádzaná a nie futbal a hokej?

Hádzaná je tu dlhodobo na vysokej úrovni a všetci, čo v nej pôsobia, majú môj veľký obdiv. Vážim si ľudí, ktorí sa snažia o napredovanie športu. Držať to toľko rokov, v takej kvalite si žiada nemalé úsilie

a kopec peňazí. Je mi ľúto situácie s futbalom a hokejom. Ich stagnácia je do veľkej miery spôsobená absenciou športovísk. Prešov si zaslúži všetky športy v najvyšších súťažiach. Po meste možno behá ešte neobjavený nový Zdeno Chára alebo Marek Hamšík či Maťo Šopko. Je tu naozaj veľa šikovných detí, ktoré nutne potrebujú športoviská. Keď deti budú mať kam prísť športovať, tak stačí zopár šikovných trénerov a možnosť vidieť svoje vzory v najvyšších súťažiach, aby mali ku komu vzhliadať.

Čo musí mať kvalitný volejbalista, aby sa presadil?

Možno to bude znieť ako klišé, ale ako v každej profesii, aj volejbalista musí mať chuť stále sa zlepšovať. My na Slovensku sme zvyknutí sa uspokojiť. Mladí ľudia niečo dosiahnu a im to stačí. Ak chce byť volejbalista úspešný, tak musí chcieť byť najprv najlepším v klube, potom najlepším na východe, na Slovensku, v zahraničných ligách. Chuť neustále na sebe pracovať je podľa mňa najdôležitejším atribútom.

Čo pre vás znamená alebo znamenalo trénovať hráčov ako Martina Sopka či donedávna aktívneho hráča Michala Červeňa? Obaja sú starší ako vy.

Šnapso a Maco sú profesionáli. Keď sa do Prešova vrátili zo zahraničných líg, tak bolo citeľné, že prišli hotoví volejbalisti. Vedeli presne, čo robiť so svojim telom, s výkonnosťou. Prichádzali medzi prvými a odchádzali poslední. V mojej trénerskej praxi mi ich prítomnosť veľmi pomohla. Som rád, že ukázali a stále ukazujú mladým, ako sa pracuje na vrcholovej úrovni. Obaja patria k špičke slovenského volejbalu. Bola a stále je pre mňa česť ich trénovať.

Aké kuriózne chvíle ste počas zápasov už zažili? Skúste niektoré opísať, ako prebiehali a čo sa dialo.

Nespomínam si na nič extrémne. Zatiaľ nám žiadna polonahá slečna na palubovku nevybehla, ako sa to stáva napríklad na futbale. Nieže by sme to neprívatili. Chlapci by sa určite potešili. 😊

Kolko hodín denne a týždenne sa venujete volejbalu?

Volejbalu venujem skoro celý deň. Zatiaľ mi to rodina toleruje. Vstávam o pol šiestej, od siedmej mám nultú hodinu, kde trénujem volejbalové krúžky, neskôr pokračujem k mužom. Všetky voľné chvíle vyplňam sledovaním volejbalových videí, štúdiom. Vzdelávam sa, rozmyšľam nad tréningom, čo sa ešte dá zlepšiť. Pre mňa je to naozaj tak 14 hodín denne. Baví ma to, nezaťažuje ma to, ja tým žijem. Ako trénera ma čaká ešte dlhá cesta. Som odhodlaný na sebe stále pracovať.

Máte chuť niekedy na palubovku skočiť aj vy sám z lavičky? Ste skôr impulzívny alebo pokojný tréner?

Niekedy mám chuť vybehnúť na ih-

risko, ale obmedzujú ma zranenia a bez rozcvičky by to nebol najlepší nápad. Uvedomujem si, že zlepšenie neprichádza zo dňa na deň, je to dlhodobá práca. Všetkému sa snažím dávať čas, ale priznám sa, že aj ja vybuchnem. Som len človek. Chlapci ma vedľa pekne naštartovať. Musia ma brať vážne. Aj ja od nich očakávam, že prejavia emóciu na tréningu aj v zápase. Nehráme sa na šedé myšky.

Ako vnímate prestupy v kluboch? Do extraligy sa prihlásilo 8 družstiev, ako súťaž prebieha?

Áno. Stará Ľubovňa vypadla a víťaz prelínacky, Revúca, sa do extraligy neprihlásil. Spolu nastúpilo 8 štandardných tímov, doplnené o druž-

cestičky, ako by sme mohli byť úspešní.

V Športovej hale Spojenej školy Ľ. Podjavorinskej začínate tretiu sezónu. Ako to vyzerá s návratom do vášho domovského stánku na Prešovskej univerzite v Prešove?

Aktívne komunikujeme s univerzitou, ktorá nateraz potvrdila otvorenie prevádzky na marec 2020. Hala PU je pre nás stále domovský stánok, za ktorý sme vďační a kde sa cítime najlepšie. S vedením Prešovskej univerzity a Fakulty športu máme za sebou skoro 20-ročnú tradíciu spolupráce, ktorej výsledkom sú 2 majstrovské tituly, 3 trofeje Slovenského pohára a ďalšie medaily. Veríme, že na tieto krásne

stvo reprezentantov do 20 rokov, ktoré odohrá len základnú časť a tiež mládežníci zo ŠŠ Trenčín, ktorí končia v nadstavbe. Všetci máme miestenku v play-off istú, ale najdôležitejšie bude, z ktorého miesta. Budú to tesné súboje. Nový formát má aj Slovenský pohár, takže sa máme na čo tešiť. Sledujem vývoj u konkurencie a hľadám

úspechy nadviažeme aj v budúcnosti a univerzite i všetkým partnerom sa odvdáčime ďalšími cennými kovmi.

Zhovárala sa
Mgr. Jana PALEŇČÁROVÁ
Foto: archív VK MIRAD PU

ISSN 1337-9208

9 771337 920002

www.napulze.unipo.sk